View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you by CORE

provided by DSpace at VSB Technical University of Ostrava

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Ochrana průmyslových a autorských práv v mezinárodním obchodě
Protection of Industrial Property Rights and Copyright in International Trade

Student: Bc. Nikola Fischerová
Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Vladimír Týč, CSc.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Nikola Fischerová**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma: Ochrana průmyslových a autorských práv v mezinárodním obchodě
Protection of Industrial Property Rights and Copyright in International Trade

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretický úvod do problematiky průmyslových a autorských práv
3. Dohoda TRIPS - základní pramen ochrany průmyslových a autorských práv v mezinárodním obchodě
4. Zhodnocení efektivity vynucování práv vyplývající z dohody TRIPS
5. Závěr

Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a činnosti WIPO*. Praha: Linde a.s., 2004. 225 s. ISBN 80-7201-467-6.
JAKL, Ladislav. *Právní ochrana duševního vlastnictví*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., 2011. 261 s. ISBN 978-80-86855-78-3.
KŘÍŽ, Jan et al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2010. 92 s. ISBN 978-80-87146-41-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **prof. JUDr. Vladimír Týč, CSc.**

Datum zadání: 22.11.2013
Datum odevzdání: 25.04.2014

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ-TECHNICKÁ UNIVERZITA * OSTRAVA * Ekonomická fakulta 1

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„ Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 25. 4. 2014

Bc. Nikola Fischerová

Poděkování

Děkuji prof. JUDr. Vladimíru Týčovi, CSc. za jeho pomoc, cenné rady a připomínky, které mi ochotně uděloval při zpracování a psaní této diplomové práce a své rodině za podporu, kterou mi poskytovala po celou dobu studia.

Obsah

1 Úvod 6

2 Teoretický úvod do problematiky průmyslových a autorských práv 8

2.1 Definice duševního vlastnictví 8

2.2 Předmět duševního vlastnictví 9

2.3 Specifické vlastnosti duševního vlastnictví 9

2.4 Důvody a význam mezinárodní ochrany průmyslových a autorských práv 10

2.5 Mezinárodní úmluvy v oblasti průmyslového práva 12

2.5.1 Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví 12

2.5.2 Zvláštní úmluvy zřízené v kontinuitě na Pařížskou úmluvu 14

2.5.2.1 Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek a Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek 14

2.5.2.2 Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a modelů 15

2.5.2.3 Niceská úmluva o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek 16

2.5.2.4 Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu 16

2.5.2.5 Vídeňská úmluva o mezinárodním třídění obrazových prvků ochranné známky 16

2.5.2.6 Madridská dohoda o potlačení falešných nebo klamavých údajů o původu zboží 17

2.5.2.7 Lokarnská dohoda o mezinárodním třídění průmyslových vzorů a modelů 17

2.5.2.8 Washingtonská smlouva o patentové spolupráci 17

2.5.2.9 Singapurská smlouva o známkovém právu 18

2.6 Mezinárodní úmluvy v oblasti autorského práva 19

2.6.1 Bernská úmluva na ochranu děl literárních a uměleckých 19

2.6.2 Všeobecná úmluva o právu autorském 20
2.6.3 Římská úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a pořadů rozhlasových a televizních společností 21
2.7 Světová organizace duševního vlastnictví – WIPO....21
3 Dohoda TRIPS - základní pramen ochrany průmyslových a autorských práv v mezinárodním obchodě 23
3.1 Důvody vzniku TRIPS 23
3.2 Přínos Dohody TRIPS 24
3.3 Vztah mezi WIPO a WTO....26
3.4 Cíle vycházející z TRIPS 27
3.5 Rozbor jednotlivých částí Dohody TRIPS 28
3.5.1 Část I. Základní ustanovení a zásady 28
3.5.2 Část II. Jednotlivé kategorie duševního vlastnictví jejich obsah, rozsah a užití práv 31
3.5.2.1 Autorská práva a práva příbuzná....31
3.5.2.2 Ochranné známky 33
3.5.2.3 Zeměpisné označení 36
3.5.2.4 Průmyslové vzory 37
3.5.2.5 Patent....38
3.5.2.6 Topografie integrovaných obvodů 41
3.5.2.7 Ochrana nezveřejněných informací 42
3.5.2.8 Kontrola protikonkurenčních praktik ve smluvních licencích 43
3.5.3 Část III. Prostředky k dodržování práv k duševnímu vlastnictví....43
3.5.3.1 Všeobecné povinnosti 43
3.5.3.2 Občanskoprávní a správní řízení a nápravná opatření 44
3.5.3.3 Prozatímní opatření....45
3.5.3.4 Zvláštní předpisy, týkající se opatření na hranicích 46
3.5.3.5 Trestní řízení 48

3.5.4 Část IV. Získání a udržení práv k duševnímu vlastnictví a s tím související řízení inter partes 48
3.5.5 Část V. Předcházení a řešení sporů 48
3.5.6 Část VI. Přechodná ustanovení 49
3.5.7 Část VII. Institucionální a závěrečná ustanovení 49
4 Zhodnocení efektivity vynucování práv vyplývající z Dohody TRIPS (vynucování práva z Dohody TRIPS mezi členskými státy) 51
4.1 Postup při řešení sporů z Dohody TRIPS 51
4.2 Všeobecný náhled na spory z Dohody TRIPS 53
4.2.1 Spory z patentů 57
4.2.2 Spory z ochranných známek 59
4.2.3 Spory z autorských práv 61
4.2.4 Spory při vynucování práv 62
4.2.5 Spory ze zeměpisného označení 64
4.2.6 Spor o ochranu nezveřejněných informací 65
5 Závěr 67
Seznam použité literatury 69
Seznam zkratek 76

1 Úvod

Rozmáhající se mezinárodní obchod po druhé světové válce s sebou přinesl i větší zájem o duševní vlastnictví. V důsledku rostoucí zájmu o tuto oblast bylo třeba vytvořit fungující právní systém, který by zajistil na mezinárodní úrovni dostatečnou ochranu duševnímu vlastnictví. Prostřednictvím mezinárodních smluv a úmluv bylo vytvořeno prostředí, které se opíralo o první mezinárodní smlouvy vzniklé ještě před druhou světovou válkou. Tyto smlouvy, přestože vytvářely teoretický základ práva duševního vlastnictví, se ukázaly jako nedostatečné. Důvodem bylo, že se téměř nezabývaly otázkou vymáhání práv z duševního vlastnictví, což se vlivem narůstající aktivity v oblasti mezinárodního obchodu a globalizace, ukázalo jako problém. Řešení problému přinesl v roce 1994 vznik Dohody TRIPS, neboli Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. Díky svému obsahu a přínosu v problematice ochrany práv duševního vlastnictví je považována za dosud nepřekonanou mezinárodní smlouvu.

Cílem této diplomové práce je představit Dohodu TRIPS, dokázat že její významné postavení mezi ostatními mezinárodními smlouvami z oblasti práv duševního vlastnictví je opodstatnitelné a zhodnotit řešení mezistátních sporů, které z důvodu nesprávného výkladu této Dohody vznikly.

Snahou diplomové práce bude potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že vznikem Dohody TRIPS bylo na mezinárodní úrovni vytvořeno dostatečně efektivní prostředí a pro ochranu duševního vlastnictví.

Diplomová práce bude rozdělena do tří stěžejních částí. V první část, včetně vysvětlení pojmu duševní vlastnictví, bude obsahovat podrobný výčet mezinárodních dohod a smluv, které vzniku Dohody TRIPS předcházely. Mezinárodní úmluvy budou rozděleny do dvou kategorií podle členění práva duševního vlastnictví a to na mezinárodní smlouvy z oblasti průmyslových práv a autorských práv. Jejich význam je důležitý, neboť sloužily jako stavební kameny pro vytvoření Dohody TRIPS.

Druhá část se bude věnovat samotné Dohodě TRIPS. Za použití analýzy budou podrobně představeny jednotlivá ustanovení této Dohody. Detailněji budou vysvětleny důvody, které vedly ke vzniku Dohody TRIPS, zhodnoceny přínosy a cíle Dohody.

V třetí části se zaměříme na stěžejní oblast Dohody TRIPS, na vymáhání práva duševního vlastnictví. V úvodu bude představen systém, dle něhož členské státy

WTO postupují při podávání stížností při porušení Dohody TRIPS ze strany jiného členského států. Následně na základě dat nashromážděných WTO, z nichž bude autorem diplomové práce vytvořena statistika, a za použití syntézy, budou vyvozeny závěry, týkající se sporů, které se od doby vzniku TRIPS mezi členskými státy rozhořely. V závěru práce bude několik sporů detailněji zpracováno a představeno.

2 Teoretický úvod do problematiky průmyslových a autorských práv

2.1 Definice duševního vlastnictví

Duševní vlastnictví můžeme charakterizovat jako souhrn právních norem upravujících společenské vztahy, které vznikají při duševní tvořivé činnosti, a také při netvořivé obchodní činnosti, respektive při hospodářsko-technické či prodejní činnosti. Představuje nehmotné majetkové hodnoty, které jsou považovány za samostatné předměty právních a ekonomických vztahů.[1]

Setkáváme se s různým rozdílným vnímáním pojmu duševní vlastnictví. Nejčastěji se duševní vlastnictví vnímá z hlediska předmětu například jako autorské dílo, patent, ochranná známka, užitný vzory, obchodní tajemství atd. Převážně právnická praxe chápe pojem duševní vlastnictví z pohledu obsahu jeho práv, jako soubor subjektivních oprávnění tvůrce k výsledku jeho duševní tvůrčí činnosti. Poslední možností, jak vnímat duševní vlastnictví je nahlížet na něj čistě jako na právo. [2] Právo duševního vlastnictví se člení na dvě oblasti a to na právo autorské a práva s ním související a na právo průmyslové a s ním související práva obdobná průmyslovým právům. Níže uvedená tabulka představuje strukturální uspořádání práva duševního vlastnictví.

Tab. 2.1 - Struktura práva duševního vlastnictví

Struktura práva duševního vlastnictví			
Autorská práva	Průmyslová práva		
	Tvořivé technické řešení	Označení	Ostatní
Autorská díla (literární, vědecké, umělecké, softwary) a související díla	Patenty, design, užitné vzory, topografie polovodičových výrobků, nové odrůdy rostlin a plemena zvířat.	Ochranný známka, označení původu a zeměpisné označení výrobku.	Obchodní tajemství, know-how, logo, nekalá soutěž.

Zdroj: BEHÁŇOVÁ, Margita. *Duševné vlastnictvo v globalizovanom svete.*

[1] KŘÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: evropské a mezinárodní podněty českému právu duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2010. 92 s. ISBN 978-808-7146-415.

[2] KŘÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: evropské a mezinárodní podněty českému právu duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2010. 92 s. ISBN 978-808-7146-415.

2.2 Předmět duševního vlastnictví

Předmětem duševního vlastnictví mohou být jen ty nehmotné statky, které mohou být předmětem disponování, resp. předmětem soukromoprávních vztahů. Předmět duševního vlastnictví je možné charakterizovat i jako ideálně objektivně vyjádřenou a ocenitelnou majetkovou hodnotu, která vznikla tvorbou ať už fyzické nebo právnické osoby. Jedná se o výsledek tvořivé, intelektuální činnosti, který má být právně chráněn, stejně tak jako jiné formy vlastnictví, jako například hmotný majetek.

Duševní vlastnictví tvoří všechny nehmotné statky, které jsou způsobilé být předmětem soukromoprávních dispozic jejich majitelů a mají určitou majetkovou hodnotu.[3]

2.3 Specifické vlastnosti duševního vlastnictví

Znaky práva duševního vlastnictví jsou tvořivost, nehmotný charakter a zhmotnění do podoby vnímatelné smysly. Kromě těchto znaků se duševní vlastnictví vyznačuje dvěma specifickými zásadami.

První zásadou je tzv. *potencionální ubiquita* neboli možná všudypřítomnost. Jedná se o pojmový znak, který lze vysvětlit jako schopnost nehmotného statku být užíván kdykoliv a kdekoliv na světě, neomezeným počtem subjektů aniž by byla způsobena jeho újma.[4] Potencionální ubiquitu si můžeme lépe představit na příkladu. Představme si situaci, kdy spisovatel napíše knihu a ta je vydána v několika výtiscích, a tuto knihu může v jeden okamžik číst neomezený počet subjektů na různých místech, bez újmy na podstatě nehmotného statku.

Druhou zásadou je zásada teritoriality. Ta spočívá v tom, že práva duševního vlastnictví vznikají na základě práva určitého státu a pouze a jen na území daného státu jsou chráněna.

Je zde třeba zmínit, že zásadou teritoriality se řídí pouze práva duševního vlastnictví, nikoli předměty práva duševního vlastnictví. V jejich případě se jedná o tradiční závazkové vztahy a ty se mohou řídit jakýmkoliv právním řádem.[5]

---

[3] KŘÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: evropské a mezinárodní podněty českému právu duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2010. 92 s. ISBN 978-808-7146-415.

[4] TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

[5] TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

2.4 Důvody a význam mezinárodní ochrany průmyslových a autorských práv

Problematika ochrany průmyslových a autorských práv je v posledních letech velice probíraným tématem. Důvodem, proč tomu tak je, je skutečnost že, čím dál tím více narůstá význam duševního vlastnictví jak v podnikatelské sféře, a to ať už v průmyslu nebo ve službách, tak v obchodním styku se zahraničním.[6]

Důkazem, že význam duševního vlastnictví v průběhu let rostl, nám může být grafické znázornění poměru mezi hmotnými a nehmotnými statky v podnicích mezi roky 1978 až 2006. Obr. 2.1 ukazuje poměr hmotných a nehmotných statků v roce 1978, kdy 80% celkového majetku firem bylo tvořeno hmotnými statky, kdežto pouze 20% byly zastoupeny statky nehmotné. V roce 1997 se situace stala vyrovnanou, neboť došlo k poklesu statků hmotných na 50 % a nárůstu statku nehmotných z 20 % na 50%. Podniky pomalu začaly upřednostňovat statky nehmotné. Třetí koláčový graf znázorňuje rok 2006, kde je jasně vidět převaha nehmotných statků v poměru 80 % ku hmotným statkům, které zastupují pouze 20 % část.

Obr. 2.1 - Význam relativní hodnoty hmotných a nehmotných statků v podnicích mezi lety 1978 až 2006

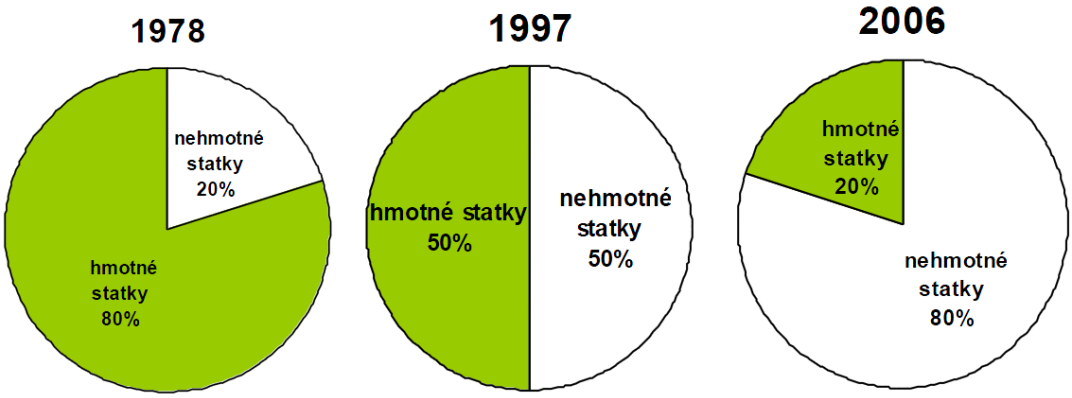

Zdroj: SUCHÝ, Václav. *Proč chránit duševní vlastnictví:Motivace a strategie malých a středních podniků v době „globálního patentového oteplování“.*

[6] JAKL, Ladislav. *Právní ochrana duševního vlastnictví*. 1.vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2011. 261 s. ISBN 978-80-86855-78-3.

Význam právní ochrany duševního vlastnictví při výměně zboží a služeb uvnitř jednotlivých zemí spočíval až do 19. století na vytvoření srovnatelných podmínek pro majitele práv. Až s rostoucím významem mezinárodního obchodu po druhé světové válce vzrostla také potřeba vytvořit fungující systém mezinárodní ochrany průmyslových a autorských práv. Právě v tomto období vznikalo velké množství mezinárodních smluv řešících tuto problematiku.[7] Jednou z nejvýznamnějších a nejdůležitějších smluv, která v tomto období vznikla, byla dohoda TRIPS, které se budeme podrobně věnovat ve 3. kapitole.

Důvodů, které vedly po druhé světové válce k většímu zájmu o ochranu duševního vlastnictví, bylo hned několik:

- podmínky světové ekonomiky po druhé světové válce se značně změnily,
- národní právní úpravy jednotlivých států se v mnoha ohledech poskytování ochrany průmyslovým a autorským právům různily,
- v důsledku rozdílnosti právních úprav byla ochrana výrobků a výrobních postupů nedostatečná,
- a vlivem vzniku nových technologií docházelo ke snadnějšímu napodobování výrobků a tím narostl počet porušování a zneužívání těchto práv.[8]

Práva duševního vlastnictví čím dál tím více nabývají na důležitosti, do jisté míry je to způsobeno přechodem z industriální na informační ekonomiku a rozšířením oblastí, jež se práva duševního vlastnictví dotýkají.[9] Důvodů, proč tvorba efektivního systému ochrany práv duševního vlastnictví je tak důležitá, nalezneme mnoho. Ať už se jedná o neopadající potřebu podporovat mezinárodní obchod, pozitivní ovlivnění hospodářského růstu zemí, převážně těch rozvojových, tvorba prostředí pro zdravou hospodářskou soutěž a pro podporu tvořivosti a inovací podniků a jejich ochotu sdílet nové technologie. Neočekávané může být propojení mezi právem duševního vlastnictví a zaměstnaností. Jak vyplývá ze studie vypracované Evropským patentovým úřadem a Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu, až 39%

---

[7] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010.397 s. ISBN 978-807-3575-625.

[8] SOCHŮRKOVÁ, Iveta. *Ochrana duševního vlastnictví při dovozu zboží do EU z nečlenských států.* Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního a evropského práva.

[9] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

hospodářské činnosti v Evropské unii tvoří odvětví intenzivně využívající práva duševního vlastnictví. Přepočteno na pracovní místa jedná se zhruba o 26%, tedy 56 miliónů pracovních míst v EU. Další 9 % pracovních míst, jak uvádí studie, z odvětví přímo spojených s duševním vlastnictvím nepřímo vyplývá.[10] Z tohoto poznatku můžeme vyvodit závěr, že nebude-li ochrana duševních práv efektivní, negativní dopady se mohou promítnout do zvýšení nezaměstnanosti.

Posledním z důvodů, proč je třeba mít fungující systém ochrany duševního vlastnictví, který zde zmíníme je, zajistit návratnost prostředků vložených do vývoje a výzkumu. Má-li docházek k rozvoji technologií, literatury, hudebního umění atd. musí být tvůrcům zabezpečena ochrana jejich tvůrčí práce. Právní ochrana nehmotného majetku zcela nezamezí tomu, aby docházelo k padělání nebo kopírování zboží, i přesto představuje významný prostředek ochrany. [11]

2.5 Mezinárodní úmluvy v oblasti průmyslového práva

2.5.1 Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví

Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví je mnohostranná mezinárodní smlouva, která byla podepsána 20. března 1883. Jedná se o přelomový právní akt v oblasti průmyslového vlastnictví, vztahující se k nehmotným statkům v této oblasti. V létě 1884, kdy úmluva vstoupila v platnost, se k jejímu dodržování zavázalo 19 státu. Od toho roku až do dnešní doby se jejími členy stalo více jak 160 státu, včetně České republiky.

Vlivem změn a nových problémů, které se v minulosti objevovaly v mezinárodním obchodě ve vztahu k průmyslovému vlastnictví, musel být text Pařížské unijní úmluvy několikrát revidován. Revize proběhly na konferenci v Římě v roce 1886, v Madridu v letech 1890 a 1891, v Bruselu v letech 1897 a 1900, ve Washingtonu roku 1911, v Haagu v roce 1925, v Londýně v roce 1934, v Lisabonu v roce 1958 a poslední revizi Úmluva podstoupila v roce 1967 ve Stockholmu.

Motivací k potřebě vytvořit právní akt, který bude chránit průmyslové vlastnictví nejen na území jednotlivých státu, ale i za jejich hranicemi, byla mezinárodní výstava vynálezů konaná ve Vídni v roce 1873. Kdy mnoho

---

[10] EVROPSKÁ KOMISE. Tisková zpráva ze dne 30. září 2013. [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-889_cs.htm

[11] HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka ochrana duševního vlastnictví.* [online]. [cit. 1.4.2014]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/PRIRUCKA_INMP_Ochrana_dusevniho_vlastnictvi.pdf

vystavovatelů z obavy nedostatečné právní ochrany svých vynálezů odmítlo účast na výstavě. Ještě téhož roku byl svolán Vídeňský kongres pro reformu patentů, kde byly zúčastněné státy vyzvány, aby se podílely na vypracování mezinárodní dohody o patentové ochraně. V návaznosti na Vídeňský kongres byl o pět let později svolán v Paříži Mezinárodní kongres o průmyslovém vlastnictví. Tato konference si kladla za cíl přesvědčit zúčastněné státy o nutnosti svolání diplomatické konference, za účelem přijetí společné úpravy ochrany průmyslového vlastnictví. Konference se uskutečnila v roce 1880 znovu v Paříži, kde došlo ke schválení textu návrhu úmluvy o průmyslovém vlastnictví. Poslední diplomatická konference, kde byl text Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví schválen a následně podepsán, se konala v roce 1883 v Paříži.[12]

Úmluva definovala, co vše lze považovat za průmyslové vlastnictví a tedy spadá pod její ochranu. Předmětem ochrany jsou:

- patenty na vynálezy,
- užitné vzory,
- průmyslové vzory a modely,
- tovární a obchodní známky,
- známky služeb,
- obchodní jméno,
- údaje o provenienci zboží nebo označení jeho původu.

Průmyslové vlastnictví je zde pojímáno v nejširším slova smyslu. Vztahuje se nejen na tradičně chápaný průmysl a obchod, ale také na průmysl těžařský a zemědělský a na všechny výrobky umělé i přírodní.

Úmluva je postavena na několika hlavních zásadách. První je tzv. zásada teritoriality, která znamená, že ochrana nehmotné statku je omezena jen na území státu, kde byla vydána. Tedy to zda ochrana vůbec vznikne, kdy vznikne a jak dlouho bude trvat, je čistě v režii národního zákonodárství jednotlivých států.

Další zásadou je formální reciprocita. Tato zásada znamená, že stát, do kterého směřuje průmyslově právní ochrana, poskytuje přihlašovatelům z jiných členských států ochranu za podmínek a ve stejném rozsahu, za jakých poskytují tyto

[12] TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

jiné státy ochranu přihlašovatelům z tohoto státu.[13] Zjednodušeně si lze zásadu reciprocity představit jako situaci, kdy první stát přizná ochranu průmyslového vlastnictví druhému státu a druhý stát přizná ochranu prvnímu státu ve stejném rozsahu, v jakém byla přiznána ochrana druhého státu.

Neméně důležitá je zásada priority, která vychází z Úmluvy a přináší unijním státům možnost na základě první řádné přihlášky k ochraně podat v průběhu tzv. prioritní lhůty další přihlášku v jakémkoliv dalším unijním státě. Přihláška, která je podaná v prvním státě a následně v jakémkoliv dalším unijním státě musí být na tentýž vynález, průmyslový vzor, užitný vzor nebo ochrannou známku. S následnými podanými přihláškami v dalších unijních státech se zachází jako by byly podány ke stejnému datu, jako přihláška v prvním unijním státě. Smyslem této zásady je umožnit přihlašovateli rozhodnout v prioritní lhůtě, ve kterých zemích chce například svůj vynález prodávat a v souvislosti s tím jej také chránit před napodobováním a jiným zneužíváním. Délka prioritní lhůta se u jednotlivých typů průmyslového vlastnictví liší, u patentů a užitných vzorů je v 12 měsíců a u ochranných známek a průmyslových vzorů je 6 měsíců.

Z Úmluvy také vyplývá jednotlivým členským státům povinnost zřídit státní institut, jehož hlavním úkolem bude zabývat se ochranou průmyslového vlastnictví, udělováním a zveřejňováním průmyslových práv. Do vzniku dohody TRIPS, které se budeme podrobněji ještě věnovat, se Pařížská unijní úmluva na dlouhou dobu stala jediným obecným právním předpisem v oblasti ochrany průmyslových práv.

2.5.2 Zvláštní úmluvy zřízené v kontinuitě na Pařížskou úmluvu

2.5.2.1 Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek a Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek

V roce 1891 byla podepsána Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních a obchodních známek, která dala základy mezinárodnímu přihlašování ochranných známek. Samotná Dohoda prošla od vzniku mnoha revizemi, poslední v roce 1979. Jedná se o jeden z významných dokumentů v oblasti ochrany

[13] JAKL, Ladislav. *Evropský systém ochrany průmyslového vlastnictví a jeho vliv na vývoj v České republice*. 2. dopl. přepr. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2003. 228 s. ISBN 80-7282-033-8.

průmyslového vlastnictví. Význam Dohody spočívá v možnosti mezinárodní registrace ochranné známky u Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví v Ženevě (WIPO), tedy ochrana jedné ochranné známky ve více členských státech najednou. Podmínkou platnosti mezinárodního zápisu, která musela být splněna, byla předchozí národní přihláška a zápis v zemi původu ochranné známky.

V roce 1989 byl přijatý Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek. Myšlenka na vznik Protokolu přišla ze strany států, které nepodepsaly původní Madridskou dohodu. Jednalo se převážně o anglosaské státy, USA a Japonsko.

Protokol zavedl mnoho změn, například zkrátil dobu ochrany z původních 20 let na 10 let s možností opakované obnovy na dalších 10 let. A jako předpoklad mezinárodního zápisu postačí pouhá přihláška ochranné známky k tomuto zápisu, už nebude vyžadován zápis v zemi původu.[14]

K dodržování Madridské dohody a Protokolu se zavázala i Československá a posléze i Česká republika.

2.5.2.2 Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a modelů

Česká republika není členem této Dohody z roku 1925. Význam Dohody spočívá v podání mezinárodní přihlášky opět k Mezinárodnímu úřadu v Ženevě. Přihláška má účinky národních přihlášek ve všech státech, které přihlašovatel označil jako státy, ve kterých má zájem o ochranu. V Dohodě nalezneme jistou podobnost s Protokolem k Madridské dohodě, protože stejně jako ve zmiňovaném dokumentu se nevyžaduje, aby mezinárodní přihlášce předcházel zápis v zemi původu.

Pokud právní řád státu původu umožňuje přihlašovateli podat přihlášku k mezinárodnímu zápisu průmyslového vzoru přímo, může toho přihlašovatel využít. V opačném případě musí být přihláška podána prostřednictvím národního úřadu.

Dohoda také umožňuje využít možnosti podat tzv. hromadnou přihlášku zahrnující více vzorů nebo modelů, určených k použití na předmětech začleněných do téže třídy mezinárodního třídění vzorů a modelů.[15]

---

[14] JAKL, Ladislav. *Evropský systém ochrany průmyslového vlastnictví a jeho vliv na vývoj v České republice*. 2. dopl. přepr. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2003. 228 s. ISBN 80-7282-033-8.

[15] JEŽEK, Jiří et al. *Prosazování práv z duševního vlastnictví.* [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://www.dusevnivlastnictvi.cz/assets/vyukove-materialy/prosazovanipravdusevnivlastnictvi.pdf

2.5.2.3 Niceská úmluva o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek

V roce 1957 vznikla Niceská úmluva v důsledku narůstajícího počtu přihlašovacích a registrovaných ochranných známek a potřeby vytvořit systém pro rešerše a vyhledávání ochranných známek. S vývojem výrobků a služeb byl upravován i systém třídění ochranných známek. Poslední desátá úprava je platná od 1. ledna 2012 a obsahuje celkem 45 tříd. 34 tříd je určeno pro různí druhy zboží např. třída 15. hudební nástroje nebo třída 23. vlákna pro textilní účely. Zbývajících 11 tříd je určeno pro kategorizaci ochranné známky v oblasti služeb.

Toto třídění je závazné pro zápis mezinárodní ochranné známky. Některé členské i nečlenské státy zavedly tento systém třídění i pro svůj národní zápis.

2.5.2.4 Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu

Mezi další významné mezinárodní právní akty patří Lisabonská dohoda na ochranu označení původu z roku 1958. V následujících letech byla několikrát revidována. V Dohodě nalezneme přesné vymezení pojmu označení původu, které je definováno, „ *jako zeměpisný název země, oblasti nebo místa sloužícího k označení lokality, odkud daný výrobek pochází a jehož jakost nebo znaky jsou výlučně spjaty se zeměpisným prostředím, za které považujeme jak faktory přírodní, tak faktory lidské“*. Provedení zápisu mezinárodního označení původu se provádí u Mezinárodního úřadu v Ženevě. [16]

Dohoda účinně zabraňuje přeměně označení původu v označení druhové, neboť za porušení Dohody je včetně neoprávněného užití označení, považováno i užívání pojmů jako „*typ“, „imitace“, „způsob*“ atd. Lisabonskou dohodou je vázána i Česká republika.

2.5.2.5 Vídeňská úmluva o mezinárodním třídění obrazových prvků ochranné známky

V roce 1973 s obdobného důvodu jako Niceská úmluva vznikla úmluva Vídeňská. Vídeňská úmluva měla ulehčit rešerše u obrazových ochranných známek. Poslední (sedmá) úprava Úmluvy je z roku 2013 a třídí obrazové ochranné známky do 29 tříd, 144 oddílů, 788 hlavních a 879 pomocných sekcích.

---

[16] JEŽEK, Jiří et al. *Prosazování práv z duševního vlastnictví.* [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://www.dusevnivlastnictvi.cz/assets/vyukove-materialy/prosazovanipravdusevnivlastnictvi.pdf

Členských států, které se k Dohodě zavázaly je velmi málo, ale většina zemí systém třízení respektuje a používá jej ve svých národních režimech. [17]

2.5.2.6 Madridská dohoda o potlačení falešných nebo klamavých údajů o původu zboží

Jedná se o zvláštní dohodu ve vztahu k Pařížské unijní úmluvě z roku 1891, jejímž cílem je zamezit a postihnou používání nepravdivého a klamavého označení o původu výrobku, které uvádějí přímo nebo nepřímo smluvní stát nebo místo v tomto státě jako místo původu výrobku. Slabím místem Dohody je skutečnost že, na rozdíl od Lisabonské dohody, nezakazuje užívání názvů, které užívají druhové označení jako je například „*druh", „ typ*". Výjimkou jsou vinařské produkty.

Dohoda taktéž zakazuje reklamu obsahující údaje, které by mohly na veřejnost působit klamavým dojmem, co do původu zboží.

Dohoda řeší také problematiku zabavení zboží při dovozu, které může být nahrazeno zákazem dovozu. Není-li ani jedno řešení možno z důvodu zákonodárství členské země, může být použita žaloba a klasické prostředky, které by byly použity proti vlastním příslušníkům ve stejném případě.

2.5.2.7 Lokarnská dohoda o mezinárodním třídění průmyslových vzorů a modelů

Lokarnská dohoda vznikla v roce 1968 a v roce 1979 došlo k jejímu doplnění. Smluvní státy tvoří tzv. Lokarnskou unii a zavázaly se dodržovat mezinárodní třídění pro průmyslové vzory a modely. Mezinárodní třídní systém je složen z tříd, podtříd a abecedního seznamu. Poslední (desátá) úprava je platná od 1. 1. 2014 a obsahuje 32 tříd a 219 podtříd a abecední seznam obsahuje 7 157 položek. Lokarnské třídění se používá u Mezinárodního úřadu při mezinárodním zápisu průmyslových vzorů podle Haagské dohody.[18]

2.5.2.8 Washingtonská smlouva o patentové spolupráci

Dle Smlouvy o patentové spolupráci, označované zkratkou PTC, sjednané v roce 1970 je možné udělit na základě jedné mezinárodní přihlášky ochranu

---

[17] ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ. *Třídníky-ochranné známky* [online]. [cit. 10.2.2014]. Dostupné z:http://www.upv.cz/cs/publikace/tridniky/tridniky-ochranne-znamky.html

[18] JAKL, Ladislav. *Evropský systém ochrany průmyslového vlastnictví a jeho vliv na vývoj v České republice*. 2. dopl. přepr. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2003. 228 s. ISBN 80-7282-033-8.

vynálezu ve více zemích najednou. V oblasti patentové ochrany je PTC považována za nejvýznamnější mezinárodní dokument od Pařížské unijní úmluvy.

Přihlašovací a registrační proces patentů byl velmi nákladný jak finančně, tak časově a proto cílem PTC bylo celý systém zefektivnit, zjednodušit a také zlevnit.

Smlouva PTC upravuje podání mezinárodní přihlášky, rešerší a provádění průzkumu. Jejím smyslem ale není rozhodovat o tom, zda bude patent udělen. Rozhodnutí o samotném udělení patentu zůstalo i nadále v rukou národních patentových úřadů.

Jednou z výhod, které PTC přinesla přihlašovatelům je, že již nemusí ve snaze ochránit svůj vynález ve více zemích, podávat v každé s těch to zemí samostatnou přihlášku a vynakládat tak náklady například na překlady. Přihlašovatel podává mezinárodní přihlášku k národnímu patentovému úřadu ve svém státě.

Celý proces řízení je složen ze dvou fází a to z fáze mezinárodní a národní. Mezinárodní fáze se skládá z několika kroků. Celý proces začíná podáním jedné mezinárodní přihlášky, která substituuje podání několika národních přihlášky. Formální průzkum mezinárodní přihlášky je prováděn pouze jedním subjektem, mezinárodním patentovým úřadem. Mezinárodní přihláška je podrobena mezinárodní rešerši. Mezinárodní přihláška je zveřejňována centrálně sekretariátem Světové organizace duševního vlastnictví. Lze také využít možnost mezinárodního předběžného průzkumu mezinárodní přihlášky. [19]

Proběhnou-li výše zmíněné kroky bez problémů, následuje fáze národní, která už probíhá u jednotlivých národních patentových úřadů smluvních zemí. Spokojí-li se jednotlivé národní patentové úřady s výsledky předběžného mezinárodního průzkumu, udělí přihlašovateli patent, který pak následně zveřejní.

2.5.2.9 Singapurská smlouva o známkovém právu

Jedná se o poslední mezinárodní smlouvu z oblasti ochrany průmyslových práv, která byla přijata v roce 2006. V platnost vstoupila v roce 2009 a jejími smluvními stranami se stalo více než 140 států, Česká republika se prozatím členským státem nestala. A současně se jedná o první mezinárodní smlouvu z oblasti PDV po přijetí Dohody TRIPS.

---

[19] JEŽEK, Jiří et al. *Prosazování práv z duševního vlastnictví.* [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://www.dusevnivlastnictvi.cz/assets/vyukove-materialy/prosazovanipravdusevnivlastnictvi.pdf

Hlavní význam Singapurské smlouvy spočívá ve stanovení mnohostranného rámce pro definování kriterií týkajících se tzv. netradičních a neviditelných známek. Za netradiční známky jsou považovány 3D známky, holografické známky, pozice značek, multimediální značky nebo zvukové značky. Za tzv. neviditelné značky pak řadíme chutě a vůně značek.[20]

V současné době je registrace těchto neobvyklých značek velmi nízká, nejčastěji jsou registrovány 3D značky. Předpokládá se, že s rychlým vývojem marketingových technik bude stoupat potřeba, ochraňovat i tyto značky.

2.6 Mezinárodní úmluvy v oblasti autorského práva

2.6.1 Bernská úmluva na ochranu děl literárních a uměleckých

Bernská úmluva o ochraně děl literárních a uměleckých byla sepsána v roce 1886 ve švýcarském Bernu je nejstarší a také velmi významná mezinárodní smlouva. Do té doby neexistovala téměř žádná ochrana autorských práv na mezinárodní úrovni. Na autorská díla se vztahovala jen ochrana dle národních předpisů jednotlivých států. Cizí autorská díla nebyla na území jiného státu chráněna.

Bernská úmluva byla od svého vzniku několikrát revidována a jejími členy se postupně stalo na více než 160 států. Její hlavní význam spočívá ve vytvoření základních standardů ochrany autorských práv. Definovala typy děl, která mají být chráněna, dobu po kterou mají být chráněna, rozsah ochrany a výjimky z ochrany.

Bernská úmluva stanovila několik zásad, které členské státy tvořící tzv. Bernskou unii musí respektovat. Státy Bernské unie, přestože jejich právní režimy byly odlišné, musel přistoupit na to, že ochrana autorských děl vzniká již od vytvoření díla, nikoliv až od jeho registrace u stanovených správních orgánů, jak tomu bylo v některých státech.

Z Úmluvy také vycházelo, že ochrana autorských práv netrvá pouze za života autora, ale také po jeho smrti a to nejméně 50 let.

Úmluva dále stála na principech teritoriality, asimilace, formální reciprocity a minimálních právech autora. Při uplatňování principu teritoriality se autorskoprávní vztahy řídí vždy právem státu, na jehož území se uplatňuje ochrana.[21] Při

[20] HÖPPERGER, Marcus. *Non- Traditional Marks- Singapore Treaty Enters into Force.* [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2009/01/article_0002.html
[21] TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

uplatňování principu asimilace se vychází z předpokladu, že smluvní státy budou nakládat s příslušníky jiných států Bernské úmluvy tak, jako se svými vlastními příslušníky. Posledním zmiňovaným principem je dodržování minimálních práv autora. Mezi minimální práva patří možnost autora se svým dílem volně nakládat. Tato zásada například vyplývá i z čl. 8., který říká, že autoři děl, a to jak literárních, tak uměleckých mají po celou dobu trvání svých práv, výlučné právo svá díla překládat nebo udílet svolení k jejich překladu.

2.6.2 Všeobecná úmluva o právu autorském

Smyslem Všeobecné úmluvy o právu autorském bylo vytvořit universální smlouvu, která by zastřešovala dva rozdílné samostatné systémy mezinárodní ochrany, které se v té době ve světě vyskytovaly. Jednalo se o systém kontinentální a systém angloamerický. Nejmarkantnější rozdíl mezi těmito systému je v pojetí osoby autora. Kontinentální systém považuje za autora díla pouze fyzickou osobu, angloamerický systém autorství díla rozšiřuje i na právnickou osobu. [22] Všeobecná úmluva o právu autorském vznikla v roce 1952 v Ženevě a vychází z principů definovaných v Bernské úmluvě.

Zásadní odlišnosti od Bernské úmluvy lze shrnout do 3 bodů.

První odlišnost spočívá ve stanovení tzv. formálních podmínek ochrany uveřejněného díla, které se skládají z 3 prvků a to symbolu C v kroužku, subjektu nositele autorských práv a vyznačeného roku prvního uveřejnění díla. Všechny tyto 3 znaky musí být uveřejněny na každém exempláři. Jednalo se o jeden z kroků, který měl sloužit k překonání rozdílu mezi kontinentálním a angloamerickým právním systémem v oblasti ochrany autorských práv.

Druhá odlišnost spočívá v délce ochrany díla. Z Úmluvy vyplývá, že délka ochrany díla se řídí národním právem státu, kde je dílo chráněno, avšak doba ochrany je stanovena po celou dobu života autora a minimálně 25 let po jeho smrti autora.

Za třetí Všeobecná úmluva o právu autorském na rozdíl od Bernské úmluvy stanovila možné výjimky z ochrany aplikované vůči rozvojovým zemím.

Nově vzniklá Všeobecná úmluva o právu autorském nijak nesnižovala význam Úmluvy Bernské. Mnoho států Bernské unie podepsalo i Všeobecnou úmluvu o právu

[22] BELŠÁN, Eduard. *Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického.* [online]. [cit. 7. 2. 2014]. Dostupné z:http://www.epravo.cz/top/clanky/autorske-pravo-z-pohledu-kontinentalniho-a-angloamerickeho-91680.html

autorském. Účast v obou úmluvách nebyla ničím vyloučena. Jen pro případ eventuálním kolizím mezi dvěma státy, které jsou členy obou úmluv, musely státy Bernské unie podepsat Dodatkové prohlášení k článku XVII Všeobecné úmluvy, kde se zavázaly, že pokud oba státy jsou členy Bernské úmluvy, budou se odvolávat na tuto Úmluvu.

2.6.3 Římská úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a pořadů rozhlasových a televizních společností

Římská úmluva z roku 1961 se nevyznačuje velkým počtem států, které by ji přijaly. Úmluva upravuje práva související s autorským právem a nebyla od svého vzniku revidována a platí stále v původním znění. Vychází stejně jako Všeobecná úmluva o právu autorském z asimilačního principu. Z této úmluvy vzešlo označení P v kroužku, které se uvádí společně s rokem 1. vydání a jménem subjektu práva. Na základě takto označeného nehmotného statku vzniká jeho autorskoprávní ochrana.

2.7 Světová organizace duševního vlastnictví – WIPO

Světová organizace duševního vlastnictví vznikla v roce 1970 a v roce 1974 se stala specializovanou agenturou Organizace spojených národů. WIPO v souvislosti s autorskými a průmyslovými právy má významné postacení hlavně v oblasti legislativní harmonizace a v přispívání vytváření účinné ochrany práv duševního vlastnictví. Posláním WIPO je podporovat prostřednictvím mezinárodní spolupráce tvorbu, šíření, využívání a ochranu děl vytvořených lidskou myslí a tím se podílet na ekonomickém, kulturním a sociálním pokroku celého lidstva. Hlavní účinek WIPO se projevuje ve snaze vytvořit rovnováhu mezi stimulací tvořivosti a dostatečnou ochranou mezi morálními a materiálními zájmy tvůrců na jedné straně a přístupu k socioekonomickým a kulturním výhodám takovéto tvořivosti lidí na celém světě na straně druhé. [23] Postavení WIPO se od doby jeho vzniku značně změnilo, původní záměr, kdy měla organice sloužit pouze jako sekretariát spravující uzavřené mezinárodní smlouvy, byl překročen. Ačkoli i dnes organizace splňuje tuto funkci a

[23] WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION. *WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use* [online]. [cit. 8. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/export/sites/www/about-ip/en/iprm/pdf/ch1.pdf

v současné době spravuje na 23 mezinárodních smluv, mezi něž například patří Pařížská a Bernská úmluva. [24]

[24] WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION. *WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use* [online]. [cit. 8. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/export/sites/www/about-ip/en/iprm/pdf/ch1.pdf

3 Dohoda TRIPS - základní pramen ochrany průmyslových a autorských práv v mezinárodním obchodě

3.1 Důvody vzniku TRIPS

Dohoda TRIPS[25] je nejvýznamnější mnohostranná smlouva upravující mezinárodní ochranu průmyslových a autorských práv. Před touto dohodou vzniklo velké množství mezinárodních smluv, které se převážně soustředily na vlastní úpravu pravidel ochrany, tedy na to kdy a jak má být právo chráněno v jednotlivých kategoriích duševního vlastnictví. Dále se zabývaly mezinárodními aspekty ochrany a některé z nich postupům při vzniku práv. Jen velice okrajově se zmiňované mezinárodní smlouvy věnovaly vynucování práv duševního vlastnictví. [26]

Právě zajištění efektivního vynucování práv a rostoucí mezinárodní obchod daly impuls ke změně a k vytvoření nové dokonalejší mezinárodní smlouvě, která bude efektivněji upravovat vymáhání práv duševního vlastnictví. Tou se stala právě Dohoda TRIPS.

Cesta ke zformování TRIPS začala v roce 1986, kdy v rámci 8. tzv. Uruguayského kola Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) byly položeny základy mezinárodní dohody zefektivňující ochranu práv průmyslových a autorských. Dokument byl dopracován v roce 1994 a jako jedna z 25 mnohostranných mezinárodních dohod o mezinárodním obchodu doprovázela vznik Světové obchodní organizace (WTO).

TRIPS vstoupil v platnost 1. 1. 1995 a jeho smluvními státy byly všechny členské státy GATT potažmo WTO.[27]

Nově vytvořená Světová obchodní organizace (WTO) usilovala o co největší liberalizaci světového obchodu, avšak musela čelit velkému nárůstu pirátského a padělaného zboží, který značně mezinárodní obchod ztěžoval. Bylo tedy nutné pro

[25] TRIPS- The Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights = Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

[26] TÝČ, Vladimír a Radim CHARVÁT. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě.* [online]. [cit. 9.2.2014].Dostupné z: *http://is.muni.cz/el/1422/jaro2012/BO604Zk/tyc_charvat_prumysl_a_autor_prava-II-2009.pdf*

[27] TÝČ, Vladimír a Radim CHARVÁT. Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě. [online]. [cit. 9. 2. 2014]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1422/jaro2012/BO604Zk/tyc_charvat_prumysl_a_autor_prava-II-2009.pdf

zahraniční investice a technologické transfery zajistit důkladnou ochranu duševního vlastnictví a hlavně zajistit vymahatelnost práv poskytnutých v zahraničí.[28]

TRIPS nahlíží na celou problematiku komplexně, neřeší pouze podmínky ochrany práv průmyslových nebo pouze práv autorský. Hlavním důvodem, proč se TRIPS stal přelomovým dokumentem je jeho přístup k vynucování práv, což před tím žádná smlouva detailněji neřešila.

TRIPS má základ v několika mezinárodních dohodách a úmluvách. Jsou jimi Římská úmluva, Pařížská úmluva, Bernská úmluva a Washingtonská dohoda. Nejdůležitější ustanovení Pařížské a Bernské úmluvy jsou Dohodou TRIPS ustanoveny jako závazné pro všechny její členské státy.

Cílem Dohody TRIPS je snížení deformací a překážek v mezinárodním obchodě.

3.2 Přínos Dohody TRIPS

Od vzniku první převratné mnohostranné mezinárodní smlouvy (Pařížské úmluvy) uplynulo více jak sto let, než se na scéně ochrany duševního vlastnictví objevila Dohoda TRIPS. TRIPS nabyl na poli mezinárodních smluv velkého významu hlavně proto, že svým obsahem šel nad rámec všech dosavadních mezinárodních smluv řešících problematiku duševního vlastnictví. Dohoda nepřepracovávala zakotvený tradiční systém průmyslových a autorských práv vybudovaný v 19. století, ale snažila se přinést vylepšenou a aktualizovanou verzi.

Nejdůležitější momenty vyplývající z TRIPS jsou čtyři:

- zavedení zacházení podle nejvyšších výhod,
- zajištění vnitrostátního vynucení práv duševního vlastnictví,
- podřízení řešení sporů mezi státy z TRIPS zvláštním mechanismem WTO,[29]
- ochrana utajovaných informací.

WTO považuje za svůj ústřední bod v cizineckém režimu princip nediskriminace, ten samozřejmě promítl také do Dohody TRIPS. Princip nediskriminace se provádí dvěma režimy a to režimem národním a režimem nejvyšších výhod.

Režim národní je v mezinárodních smlouvách velice častý. Objevuje se v mnoha smlouvách spravovaných organizací WIPO například v Pařížské unijní úmluvě na

[28] HÁK, Jan. Mezinárodní ochrana průmyslových práv. *Aplikované právo* [online]. 2005, roč. 3, č. 2 [cit. 8. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/33.pdf

[29] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

ochranu průmyslového vlastnictví nebo v Bernské úmluvě na ochranu literárních a uměleckých děl. Národní režim upravený v čl. 3 TRIPS znamená, že členský stát je povinen poskytnout občanům jiného členského státu zacházení v oblasti práv duševního vlastnictví ve stejném rozsahu jako poskytne příslušníkovi svého státu.

Režim nejvyšších výhod oproti zmiňovanému režimu národnímu je v oblasti ochrany duševního vlastnictví novinkou a Dohoda TRIPS byla první, která jej zavedla. Jednalo se o velmi neočekávaný, ale převratný krok. Režim nejvyšších výhod vysvětluje čl. 4. TRIPS takto, bude-li občanům jakéhokoliv jiného členského státu přiznaná nějaká výhoda, musí být tato výsada přiznaná i členům dalších členských států.

Zajištění vnitrostátního vynucování práv duševního vlastnictví bylo upraveno v předcházejících mezinárodních úpravách jen minimálně a některé jej neobsahovaly vůbec. Přínosnou novinkou TRIPS bylo ustanovení, které členským státům ukládá povinnost v případě porušování práv zajistit vynucování těchto práv. [30]

Další novinkou, kterou TRIPS zavedl, se týká oblasti předcházení a hlavně řešení sporů. Nejedná se však o spory mezi fyzickými potažmo právnickými osobami, ale mezi jednotlivými členskými státy. TRIPS nezavedl nový systém jak vzniklé spory řešit, ale odkázal na obecný zavedený systém WTO. TRIPS se odvolává na ujednání pravidel čl. XXII a XXIII GATT 1994 a na Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů.

Dohoda TRIPS byla také první mezinárodní smlouvou, která zavazovala smluvní státy, aby ochraňovaly nezveřejněné informace. Hlavní důvodem, proč je po členských státech vyžadován tento druh ochrany je zajištění účinné ochrany proti nekalé soutěži. I v Pařížské unijní úmluvě se objevuje ustanovení, které ukládá členským státům zajistit účinnou ochranu proti nekalé soutěži. Úmluva obsahuje generální klauzuli s výčtem tří skutkových podstat, z čehož plyne, že už před TRIPS byla možnost jak ochránit nezveřejněné informace. TRIPS je výjimečný ve výslovném a bezpodmínečném požadavku ochrany. [31]

Čl. 39 ve svých třech odstavcích popisuje, jaká informace může být považována za tajnou a pro koho je ochrana informace určena. Tajná informace musí splňovat to,

---

[30] TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

[31] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

že není obecné známá, má komerční hodnotu a je účelně udržovaná v tajnosti. TRIPS chrání fyzické a právnické osoby, které mají právoplatně informace ve své moci, aby je mohli ochránit před sdělením třetím osobám nebo neoprávněným zveřejněním. 3. odst. čl. 39. chrání také zveřejnění výsledků zkoušek nebo jiných údajů v případě obchodování s farmaceutickými nebo zemědělskými chemickými výrobky v případě, že došlo k využití nových chemických látek.

3.3 Vztah mezi WIPO a WTO

Vznik Dohody TRIPS vedle sebe postavil dvě organice podílející se ochraně práva duševního vlastnictví. Jednalo se o Světovou obchodní organizaci (WTO) a Světovou organizace duševního vlastnictví (WIPO). Přijetím TRIPS vznikl mezi WTO a WIPO stav, který se často označuje jako institucionální dvojkolejnost ochrany práv duševního vlastnictví na mezinárodní úrovni.

Přestože WIPO působilo jako nejdůležitější organice zabývající se ochranou duševního vlastnictví, její pozice oslabila ve prospěch WTO. [32] Důvodem proč WIPO ustoupila do pozadí, byl fakt, že neřešila aspekty ochrany duševního vlastnictví v mezinárodním obchodě.

Bylo nutné vytvořit fungující vztah mezi WTO a WIPO, aby mohly být dodrženy cíle stanovené v Dohodě TRIPS. Už při sepisování TRIPS byla do preambule Dohody zakomponována větě, ze které jasně vyplývá přání vytvořit vztah vzájemné podpory mezi WTO a WIPO. Tento krok ovšem nestačil, bylo potřeba přesněji definovat vztah mezi těmito organizacemi. Nástrojem, který vyřešil vzájemné postavení obou organizací, se stala Dohoda mezi WIPO a WTO, která byla přijata 22. 12. 1995.

Tři oblasti spolupráce, které Dohoda stanovila, jako hlavní jsou:

- oznámení, přístup a překlad vnitrostátních právních předpisů,
- oznamování emblémů a námitek,
- právní a technická spolupráce.[33]

První oblast zaměřená na oznámení, přístup a překlad vnitrostátních právních předpisů měla za cíl vytvořit mechanismus mezi oběma organizacemi, kde všichni

---

[32] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

[33] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Agreement between the World Intellectual Property Organization and the World Trade Organization* [online]. [cit. 16. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel3_e.htm

členovou obou organizací budou mít přístup do databází týkajících se jak WTO, tak WIPO a hlavně, že si obě organizace budou vyměňovat zákony a nařízení, které obdrží od svých členů.

Druhá oblast zaměřená na oznamování emblémů a námitek implementuje čl. 6 ter. Pařížské unijní úmluvy. A určuje WIPO jako orgán, který se celou problematikou bude zabývat a bude přitom postupovat dle čl. 6. ter. Pařížské unijní úmluvy. Smyslem tohoto opatření je zamezit duplicitě.[34]

Třetí oblastí s názvem právní a technická spolupráce je ve vztahu mezi WIPO WTO jedna z nejdůležitějších, protože si klade za cíl zpřístupnit rozvojovým členským zemím WTO, které nejsou současně členy WIPO, stejnou právní i technickou pomoc, která vyplývá z TRIPS, jako kdyby byly členy WIPO. Postup je oboustranný, tady ten samý postup platí i pro rozvojové země, které jsou členy WIPO, ale nejsou členy WTO.

3.4 Cíle vycházející z TRIPS

Cíle, které vyplývají z dohody TRIPS, a ke kterým se zavázaly členské státy, nalezneme jak v Preambuli, tak v čl. 7. Čl.

Čl. 7. TRIPS cíl definuje takto, „*Ochrana a dodržování práv k duševnímu vlastnictví mají přispět k podpoře technologických inovací a k předávání a šíření technologií, k vzájemným výhodám výrobců a uživatelů technologických znalostí způsobem, který bude přispívat k sociálnímu a ekonomickému blahobytu a k vyváženosti vzájemných práv a povinností.“*

Z čl. 7. říká, že ochrana práv k duševnímu vlastnictví určená nejen k podpoře technologických inovací, ale také k přenosu a šíření technologií, které mají zvláštní význam pro rozvojové země. Dále z čl. 7. vyplývá, že uznání a výkon práv duševního vlastnictví nejsou cílem samy o sobě, ale jsou prostředkem, jak umožnit každé zemi v rámci limitů stanovených touto dohodou, definovat vyvážený režim ochrany, který povede k vzájemnému prospěchu výrobců a uživatelů technologických znalostí, takovým způsobem, který povede v sociálnímu a ekonomickému blahobytu.[35]

Cíle Dohody jsou specifikovány už v Preambuli a je třeba je chápat právě v souvislosti s výše zmíněným čl. 7. Dohody.

---

[34] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

[35] CORREA, M. Carlos, *Intellectual Property Rights, the WTO and Developing Countries: The Agreement and Policy Options.* Zed Books, 2000. 268s. ISBN 1856497372.

Preambule uvádí potřebu zavedení nových pravidel a předpisů týkajících se řady otázek, včetně zajištění přiměřených norem a zásad týkajících se dostupnosti, rozsahu a užití práv k duševnímu vlastnictví souvisejících s obchodem. V tomto ohledu se v Preambuli odráží ekonomická zásada, že jen optimální vládní intervence mohou být účinné a nenaruší trh.[36] Pokud dojde k jednání narušující trh na vnitrostátní úrovni, je lépe použít vnitrostátní právní předpisy, protože se lépe s tímto narušením vypořádají. Není třeba přehnaně a neodůvodněně chránit právo duševního vlastnictví, protože následky z takovéto ochrany by mohly mít za následek stejný výsledek jako ochrana nedostatečná.

Z Preambule také vyplývají určité výhody a privilegia pro nejméně rozvinuté členské země. Je jim udělen dostatečný čas proto, aby implementovaly TRIPS do svých vnitřních právních předpisů. Jedná se vstřícný krok vůči těmto zemím, aby i ony ve svých problematických podmínkách byly schopny vytvořit fungující systém ochrany duševního vlastnictví a také byly schopny tyto práva vymáhat.

Další z cílů je snaha vytvořit fungující vztah mezi organizacemi WIPO a WTO. Blíže se tomuto tématu věnuje kapitola 3.3.

3.5 Rozbor jednotlivých částí Dohody TRIPS

Systematizace Dohody TRIPS se nijak neliší od běžných mezinárodních dohod či úmluv. Dohoda TRIPS jako každý jiný právní akt je uvedena Preambulí, která je velmi důležitá pro správnou interpretaci celé Dohody. Dále se Dohoda člení do sedmi částí, některé části pak dále obsahují oddíly, které jsou složeny z jednotlivých článků, jež obsahují samotné sdělení Dohody.

Následující podkapitoly jsou zaměřeny na detailní rozbor obsahu jednotlivých částí Dohody.

3.5.1 Část I. Základní ustanovení a zásady

Některým článkům z části I. jsme se již podrobněji věnovali v předcházejících kapitolách, jejich prostřednictvím jsme vysvětlovali například přínosy Dohody nebo cíle, které z Dohody přímo plynou. O těchto článcích se zmíníme jen okrajově, pro

[36] MALBON, J., CH. LAWSON and M. Davison. *The WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: A Commentary.* Edward Elgar Publishing, 2014. 936 s. ISBN 1781006040.

zachování kontinuity textu, větší pozornost budeme věnovat dosud nezmíněným článkům.

V čl. 1.1 je uvedeno, že členské státy jsou povinny obsah Dohody TRIPS implementovat do svých vnitrostátních právních předpisů. V souladu s obecnými obyčejovými pravidly mezinárodního práva, je způsob uplatnění a provádění mezinárodních závazků ponechán čistě v režii vnitrostátního práva každého státu. [37] Členské státy si samy rozhodnou zda budou zavádět na svém území rozsáhlejší ochranu práv duševního vlastnictví, než vyplývá z TRIPS.

Čl. 1. 2 uvádí, které kategorie duševního vlastnictví, jsou Dohodou chápány jako duševní vlastnictví. Jedná se o tyto kategorie:

- autorská práva a práva příbuzná,
- ochranné známky,
- zeměpisná označení,
- patenty,
- průmyslové vzory,
- topografie integrovaných obvodů,
- nezveřejněné technologické informace.

TRIPS oproti kategoriím duševního vlastnictví, tak jak je uznává WIPO, nezařazuje do svého výčtu kategorie užitný vzor a obchodní jméno a v souvislosti s tím ochranu proti nekalé soutěži. [38]

Z poslední části čl. 1. vyplývá povinnost členským státům přiznat občanům z jiných členských států stejná práva jako občanům domácího státu. TRIPS považuje za občany jak fyzické, tak i právnické osoby, které splňují kriteria způsobilosti ochrany stanovené v těchto konvencích:

- Pařížské úmluvě,
- Bernské úmluvě,
- Římské úmluvě,
- Smlouvě o duševním vlastnictví v oboru integrovaných obvodů (Washingtonská dohoda).

---

[37] MALBON, J., CH. LAWSON and M. Davison. *The WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: A Commentary.* Edward Elgar Publishing, 2014. 936 s. ISBN 1781006040.

[38] TÝČ, Vladimír a Radim CHARVÁT. Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě. [online]. [cit. 20. 2. 2014]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1422/jaro2012/BO604Zk/tyc_charvat_prumysl_a_autor_prava-II-2009.pdf

Na tyto osoby se nahlíží tak, jako by všichni členové WTO byly současně členy výše zmíněných úmluv.[39]

Dle čl. 2. Dohody TRIPS členským státům nijak nezanikají práva a povinnosti, ke kterým se uvázaly v Pařížské úmluvě, Bernské úmluvě, Římské úmluvě a Smlouvě o duševním vlastnictví v oboru integrovaných obvodů (Washingtonské dohodě).

Obsah čl. 3., 4. a 5. zahrnuje základní pravidla pro národní režim a pro režim nejvyšších výhod, které se vztahují na všechny kategorie duševního vlastnictví, obsažené v Dohodě TRIPS. Zatím co režim národní zakazuje diskriminaci mezi členy domovského členského státu a členy jiného členského státu, tak z režimu nejvyšších výhod vyplývá zákaz diskriminace v oblasti duševního vlastnictví mezi státními příslušníky ostatních členských států. Výjimky z těchto režimů povolené na základě již existujících mnohostranných mezinárodních smluv spadajících pod WIPO, jsou povoleny také pod TRIPS.[40] Podrobnějšímu vysvětlení národního režimu a režimu nejvyšších výhod a jejich významu byl věnován prostor v kapitole 3.2.

Za lehce kontroverzní lze označit znění čl. 6. Zmíněný článek se zabývá tzv. vyčerpáním práva, což znamená, že jakékoliv právo k duševnímu vlastnictví je vyčerpáno, potom co příslušný výrobek chráněný tímto právem, byl poprvé uveden na trh, ale jen se souhlasem majitele práv.[41] Každému členskému státu je ponechána svoboda do jeho vnitrostátních právních přepisů začlenit zásadu mezinárodního vyčerpání práv. Jinými slovy, každý člen může určit, do jaké míry je zásada vyčerpání práv aplikovaná v jeho jurisdikci, ale ve sporech WTO se jí nelze dovolávat. [42]

Cílem plynoucím z Dohody, konkrétně z čl. 7. je ochrana a dodržování práv duševního vlastnictví, převážně za účelem přispívání k podpoře technologických inovací. Právě podpora šíření inovací má přispět k sociálnímu a ekonomickému blahobytu.

---

[39] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 20. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

[40] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 20. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

[41] TÝČ, Vladimír a Radim CHARVÁT. Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě. [online]. [cit. 20. 2. 2014]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1422/jaro2012/BO604Zk/tyc_charvat_prumysl_a_autor_prava-II-2009.pdf

[42] CORREA, M. Carlos, *Intellectual Property Rights, the WTO and Developing Countries: The Agreement and Policy Options.* Zed Books, 2000. 268s. ISBN 1856497372.

Posledním článkem oddílu I. je čl. 8 označovaný lehce zmatečně, jako zásady. Přičemž neuvádí přímo zásady, které by z TRIPS plynuly, nebo kterými by se členské státy měly řídit.

Čl. 8.1 stanoví, že členské státy mohou přijmout opatření nezbytná k ochraně veřejného zdraví a výživy a k podpoře veřejného zájmu v oblastech životního významu pro jejich sociálně-ekonomický a technologický rozvoj, za předpokladu, že tato opatření jsou v souladu s ustanoveními této Dohody.

3.5.2 Část II. Jednotlivé kategorie duševního vlastnictví jejich obsah, rozsah a užití práv

Část II. Dohody TRIPS ve svých článcích uvádí pro každou kategorii duševního vlastnictví předmět ochrany, dobu ochrany, výjimky, které plynou z Dohody.

3.5.2.1 Autorská práva a práva příbuzná

V oblasti ochrany autorských práv a práv příbuzných je hlavní mezinárodní smlouvou Bernská úmluva, na kterou odkazuje i Dohoda TRIPS, konkrétně v čl. 9.1. Z článku také plyne důležitá skutečnost, že TRIPS nezavazuje k ochraně morálních práv autorů. Morální ochrana autorů (právo na nárok autorství a odporovat každému hanlivému jednání ve vztahu k práci, která by mohlo způsobit újmu autorově cti nebo dobré pověsti)[43] vyplývá z Bernské úmluvy z čl. 6 bis. Tento článek není do TRIPS zahrnut a veškerá práva a povinnosti z něj plynoucí Dohoda neakceptuje. Důvodem proč morální ochranu autorů není v TRIPS zahrnuta vychází z rozdílného přístupu angloamerického systému copyright, který klade důraz na ekonomické využití díla a neuznává morální práva.[44] Angloamerický přístup přináší větší volnost v oblasti multimediálního průmyslu. Například pro Japonsko je typické užívat v komerční produkci díla autorů, bez nutnosti uvádět jejich jména. A v USA často dochází opět z komerčních důvodů k zásahům do autorských děl, nejčastěji při tzv. kolorování původně černobílých filmů.[45]

---

[43] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 24. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

[44] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

[45] TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

V druhém bodě čl. 9. je řečeno, že autorskoprávní ochrana se netýká myšlenek, postupů, výrobních metod nebo matematickým pojmů, ale jen a pouze jejich vyjádření.

Velké novum je ochrana počítačových programů a databází. Doposud žádná smlouva neposkytovala ochranu těmto kategoriím na mezinárodní úrovni.

Článek 10.1 stanoví, že počítačové programy, jsou chráněny jako literární díla podle Bernské úmluvy, a to ať jsou zaznamenána ve zdrojovém nebo strojovém kódu. Povinnost chránit počítačové programy stejně jako literární díla znamená, že například omezení, která se vztahují na literární díla, mohou být použita i na počítačové programy. Důkazem, že počítačové programy jsou chráněny jako literární díla, je jejich stejná doba ochrany, ta v obou případech nesmí být kratší než 50 let.

Stejný postoj jako k počítačovým programům má TRIPS i k databázím, jejich ochrana je uvedena v čl. 10.2. Databáze jsou způsobilé pro ochranu autorských práv za předpokladu, že z důvodu výběru nebo uspořádání jejich obsahu představují duševní výtvor.[46]

TRIPS obsahuje, oproti Bernské úmluvě, v čl. 11. ustanovení o pronájmu děl. Z něhož vyplývá, že autoři kinematografických děl, a za určitých okolností i autoři počítačových programů, mají právo povolit nebo zakázat komerční pronajímání těchto děl pro veřejnost.

Do čl. 12 TRIPS jsou začleněna obecná pravidla obsažená v čl. 7.1. Bernské úmluvy. Z Bernské úmluvy vyplývá, že doba ochrany je život autora a 50 let po jeho smrti. Dohoda TRIPS bernské ustanovení doplňuje a stanovuje, že vždy když je doba ochrany díla jiného než fotografického díla nebo díla užitého umění, se doba počítá ne podle života fyzické osoby, ale od konce kalendářního roku, v něm bylo dílo vytvořeno nebo uveřejněno. [47] [48]

Stejná doba ochrany se týká i výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů. Ochrana 20 let od roku vysílání je pak stanovena u rozhlasových a televizních záznamů, jak vyplývá z čl. 14 TRIPS.

---

[46] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 25. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

[47] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 25. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

[48] Členské státy nesmí ve svých vnitrostátních právních úpravách jít pod hranice doby ochrany stanovené TRIPS, ale mohou jít nad ní. Tak je učiněno v české legislativě, kde je doba ochrany stanovena na život autora a 70 let po jeho smrti.

Zmiňovaný čl. 14 je zaměřen na specifikaci ochrany autorských práv příbuzných, mezi něž řadíme výkonné umělce, výrobce zvukových záznamů a výrobce rozhlasových a televizních záznamů. Tato skupina práv byla do TRIPS upravena v tzv. Římské úmluvě. Novinkou, kterou TRIPS zavedl, oproti Římské úmluvě, bylo právo výrobců zvukových záznamů na komerční pronajímání. [49]

Poslední článek zabývající se úpravou ochrany autorských práv a práv příbuzných je zaměřena na omezení a výjimky. V čl. 13 se po členských státech vyžaduje, aby omezily omezení a výjimky z výlučných práv na určité zvláštní případy, které ovšem nejsou v nesouladu se standardním způsobem užití díla a také se nepřiměřeně dotýkají oprávněných zájmů nositelů práv. Udělená výjimka musí splňovat kriteria třístupňového testu 1) musí být udělena jen ve zvláštních případech, 2) nesmí být v rozporu s normálním využíváním díla, 3) nesmí neodůvodněně poškozovat zájmy majitele práva. [50]

3.5.2.2 Ochranné známky

TRIPS se inspiroval při tvorbě nejdůležitější smlouvou v oblasti ochranných známek, Pařížskou unijní úmluvou. Nutno dodat, že TRIPS obsahuje mnoho novinek a reaguje na vývoj ochranných známek, který od vzniku Pařížské unijní úmluvy proběhl.

Pozitivní definice ochranné známky, která se objevuje v čl. 15.1 TRIPS, je první ucelenou definicí svého druhu v mezinárodních smlouvách. Komplexnější definici nepřinesla ani Pařížská unijní úmluva.[51] TRIPS stanovuje, že za ochrannou známku může být považováno jakékoliv označení a to i kombinace označení, která jsou schopna odlišit výrobek či službu jednoho podniku od výrobku či služby nabízené jiným podnikem. TRIPS rozšiřuje tradiční pohled na znázornění ochranné známky, kterému převládalo pouze grafické znázornění (slovem, písmem, číslovkou atd.), o novodobé formy pojetí ochranné známky, které nemusí být vnímány jen zrakem, ale také čichem, sluchem či chutí. Přesto je členským státům dle TRIPS zanechána možnost vyžadovat označení, které bude rozeznatelné pouze zrakem.

Čl. 15.2 říká, že ustanovení uvedená v čl. 15.1 nesmí být chápána jako prostředek sloužící k zabránění zápisu ochranné známky. TRIPS připouští možnost

---

[49] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.
[50] tamtéž
[51] tamtéž

existence překážek zápisu i mimo vymezení TRIPS, ale ty musí být shodné s Pařížskou unijní úmluvou. Jen v takovém případě je možné zamezit zápisu.

TRIPS v čl. 15.3 umožňuje členským státům podmínit způsobilost zápisu ochranné známky užíváním ochranné známky. Tato podmínka se nesmí týkat podávání přihlášky. Stejně zamítnutí přihlášky, z důvodu, že zamýšlené užívání se neuskutečnilo do 3 let ode dne přihlášky je zakázáno.[52]

Novinkou je čl. 15.5, který klade velký důraz na transparentnost zápisu ochranné známky vůči ostatním účastníkům, kterých se zápis týká a mohl by je poškodit. Po členských státech se vyžaduje zveřejnění buď před zápisem, nebo bezprostředně po něm, každé ochranné známky. Důvodem je možnost třetích stran mít možnost projevit nesouhlas a dožadovat se výmazu ochranné známky z příslušného registru. Proces podání žádosti o výmaz z registru se řídí národním zákonodárství samotných členů.[53]

Dohoda TRIPS umožňuje majiteli ochranné známky zabránit třetím stranám, užívat při obchodní činnosti shodná nebo podobná označení. Jedná se o právo výlučné, kterého se lze domáhat jen v případě, že by takovéto užívání známky mělo za následek záměnu zboží nebo služeb označených takovouto známkou, jak vyplývá z čl. 16.1.

Jednou z dalších novinek v oblasti ochranných známek je uznání ochrany tzv. všeobecně známým ochranným známkám služeb. Všeobecně známá ochranná známka není nový pojem, objevila se už v Pařížské unijní úmluvě, ale týkala se pouze zboží. TRIPS ji rozšířil na služby a stanovil, na rozdíl od Pařížské unijní úmluvy, definici všeobecně známé ochranné známky. Známá ochranná známka je podle čl. 16. 2 taková, která je v určitém okruhu veřejnosti skutečně známá a její známost je prokazatelná i v příslušném členském státě, kde je její proslulost výsledkem propagace ochranné známky.

Čl. 17 TRIPS ustanovuje členským státům možnost poskytovat omezené výjimky z práv k ochranné známce. Příkladem takové to výjimky může být správné užití popisných výrazů. Všechny výjimky musí být uděleny se zřetelem na majitele ochranné známky a na třetí osoby. Jelikož TRIPS nezná „ běžné užívání ochranné

[52] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.
[53] GERVAIS, Daniel. *The TRIPS Agreement :Drafting History and Analysis.* 2nd edition. London: Sweet &Maxwell, 2003. 373 s. ISBN 0421 789 107.

známky“ udělená výjimka musí splňovat dvě podmínky 1) omezenost výjimky a 2) zájem majitele známky a třetích osob.[54] [55]

Doba ochrany nesmí být dle TRIPS kratší než 7 let, s možností neomezeného obnovování, jak říká čl. 18.

Členské státy si mohou ve své legislativě stanovit podmínku výmazu ochranné známky z registru, a to v případě, kdy je známka nejméně po dobu tří let nepřetržitě nepoužívána. Ovšem pouze v případě, že majitel známky neprokáže dobré důvody, tvořící překážky zabraňující používání ochranné známky. Musí se jedna překážky vniklé nezávisle na vůli majitele, nejčastěji se může jednat o vládní či dovozní omezení. V čl. 19.2 se užívání známky se souhlasem majitele, se uznává jako užívání ochranné známky a tedy zabraňuje výmazu známky z daného rejstříku.[56] Mnoho firem si pro ochranu své známky nechává registrovat i známky obdobné ochranné známce, kterou skutečně používají pro své podnikání. Snaží se tím zabránit jiným firmám, které by chtěly využívat podobnou ochrannou známku na označené svého zboží či služby a parazitovat tak na známější ochranné známce.

Čl. 20 vylučuje zatěžování ochranné známky zvláštními a neodůvodněnými požadavky při obchodním styku. Mezi takto vyloučené požadavky patří užívání ochranné známky s jinou ochrannou známkou, užívání ochranné známky zvláštním způsobem, užívání zvláštním způsobem, který by měl za následek neschopnost rozlišit zboží a služby jednoho podniku od jiného. Na druhou stranu čl. 20 nevylučuje požadavek užívat ochrannou známku, která identifikuje podnik a současně s ní používat ochrannou známku, která identifikuje specifické zboží nebo službu produkovanou tímto podnikem.[57]

Poslední článek TRIPS z oblasti ochranných známek se věnuje licencím. Členské státy mají možnost zavést do své vnitrostátní legislativy úpravy, které umožňují poskytování licencí a převod ochranných známek, nesmí se však jednat o procedury nucené. Zákaz nucených licencí a nuceného převodu ochranných známek je logický krok. Povolení nucených licencí ochranných známek by nemohlo být ospravedlňováno, jako přínosný celospolečenský zájem, jak je tomu například u

---

[54] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

[55] Zmíněné podmínky se často označují jako dvoustupňový test. Častěji se při udělování výjimek v oblasti duševního práva setkáváme s tzv. trojstupňovým testem.

[56] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 27. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

patentů, kde je nucená licence možná. Ochranná známka má za úkol rozlišovat zboží a služby různých podniků a bylo by nespravedliví vůči majitelům ochranných známek dovolovat jejich používání třetím osobám bez jejich souhlasu.[58]

3.5.2.3 Zeměpisné označení

Další kategorií ochrany duševního vlastnictví, kterou TRIPS upravuje je zeměpisné označení. V Pařížské unijní úmluvě, ze které TRIPS vychází, se objevuje pojem označení původu, bez dalšího konkrétního vysvětlení. Pojmy zeměpisné označení a označení původu, ale nemůžeme považovat za synonyma. Jsou zde jisté nuance, které pojmy od sebe navzájem odlišují. Označení původu se vyznačuje silným a jedinečným spojením mezi vlastnostmi výrobku a zeměpisným prostředím, vlastnosti nebo kvalita, které výrobek má, musí být výlučně dány zvláštním zeměpisným prostředím, odkud výrobek pochází (př. Parmigiano Reggiano – Itálie). V případě zeměpisného označení se kvalita a vlastnosti výrobku přičítají zeměpisnému původu (př. Chorizo Riojano – Španělsko). [59] Dohoda TRIPS pracuje pouze se zeměpisným označením, které definuje v čl. 22.1 jako označení, která určují zboží, jako zboží, pocházející z území, oblasti nebo místa území členského státu, jestliže lze danou jakost, pověst nebo jiné charakteristické znaky zboží přisuzovat jeho zeměpisnému původu.

TRIPS dává členským státům povinnost zajistit účinné prostředky, které zabrání užívání falešných a klamavých zeměpisných označení, která mají za cíl oklamat spotřebitele tvrzením o nepravdivém místě původu. Dále pak zabránit užívání, představující nekalosoutěžní jednání, tak jak jej popisuje čl. 10 bis Pařížské unijní úmluvy. [60] Zápis ochranné známky, která využívá zeměpisné označení takovým způsobem, které uvádí veřejnost v omyl, pokud jde o skutečné místo původu, musí být odmítnut nebo zrušen, pokud to dovoluje právo členského státu, jak říká čl. 22. 3. Výše zmíněná ustanovení se týkají i zeměpisného označení, které je sice pravdivé, ale mohlo by u veřejnosti vyvolat mylnou domněnku, že zboží pochází z jiné oblasti.

---

[58] SKOUMAL, Michal. *Ochranné známky v mezinárodním obchodním styku*. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního a evropského práva.

[59] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

[60] Čl. 10 bis PUÚ:“Nekalou soutěží je každá soutěžní činnost, která odporuje poctivým zvyklostem v průmyslu nebo obchodě.“

Dohoda se věnuje i dodatečné ochraně zeměpisného označení vín a lihovin. V souladu s čl. 23. 1, musí mít smluvní strany TRIPS právní prostředky, aby zabránily užívání zeměpisného označení identifikující vína pro vína, která nepocházejí z místa uvedeného zeměpisného označení. To platí i tehdy, pokud takovéto užití může uvádět v omyl veřejnost. Stejně se bude postupovat i v případě, kde by mohlo být zeměpisné označení doprovázeno výrazy jako "*druh", " styl ", " typ ", " imitace* " nebo *„napodobenina*“. Ochrana se týká i zeměpisného označení k identifikaci lihovin.[61]

Čl. 24 obsahuje rozsáhlý výčet výjimek z ochrany zeměpisného označení. Tyto výjimky jsou zvlášť důležité, pokud jde o dodatečnou ochranu zeměpisného označení pro vína a lihoviny. Uvedeme si zde jen několik zajímavých výjimek. Například podle čl. 24.6 nejsou členské státy povinné poskytnout ochranu zeměpisnému označení, které se stalo obecným termínem pro popis daného produktu. Čl. 24.5 říká, že ustanovení TRIPS se nedotknou přednostních práv k ochranným známkám, které byly nabyty v dobré víře. Jak vyplývá z čl. 24.3 výjimky nelze použít ke snížení ochrany zeměpisných označení, které existovaly před vstupem v platnost Dohody TRIPS.[62]

3.5.2.4 Průmyslové vzory

Základním kamenem mezinárodněprávní úpravy průmyslových vzorů je opět Pařížská unijní úmluva, na kterou TRIPS odkazuje. Pařížská unijní úmluva obsahuje ustanovení o povinnosti chránit průmyslové vzory, forma ochrany podrobněji popsaná není. Úprava průmyslových vzorů v TRIPS není jinak rozsáhlá, oproti ostatním kategoriím, obsahuje pouze dva články.

Z čl. 25 vyplývá, že průmyslovým vzorům je poskytnuta ochrana pokud splňují dvě podmínky a to novost a původnost. Stejně tak, jako u vynálezu musí být novost průmyslového vzoru světová a objektivní.[63] TRIPS dává členským státům prostor posoudit, zda jsou průmyslové vzory dostatečně nové a původní, a v případě nesplnění těchto požadavků jim ochranu nepřisoudit.

---

[61] SYMPOSIUM ON THE INTERNATIONAL PROTECTION OF GEOGRAPHICAL INDICATIONS. *Protection of Geographical Indications under the TRIPS Agreement and Related Work of the WTO* [online]. [cit. 1. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/edocs/mdocs/geoind/en/wipo_geo_mvd_01/wipo_geo_mvd_01_2.doc

[62] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 20. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

[63] KUBÍČEK, Jaromír a Pavel SVAČINA. *Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití, hodnocení a oceňování: příručka pro podnikovou praxi*. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2006. ISBN 80-867-9419-9.

Pod kategorii průmyslových vzorů se řadí i tzv. textilní vzory, které musí stejně jako průmyslové vzory splňovat požadavky novosti a původnosti. Textilním vzorům je věnována *„rozšířená“* ochrana. V čl. 25.2 je uvedeno, že členové mají povinnost ochraňovat textilní vzory, zvlášť pokud jde o náklady, zkoušky nebo zveřejnění, aby nevznikly překážky, které by pak mohly zhoršit možnost žádat o ochranu.

Ve smyslu ochrany mají majitelé právo zabránit třetím osobám vyrábět, prodávat, dovážet výrobky, které obsahují chráněný průmyslový vzor nebo jej napodobují, jak stanovuje čl. 26.1.

Stejně jako u patentové ochrany nebo u autorskoprávní ochrany i zde mají členské státy možnost poskytnout omezené výjimky z ochrany průmyslových vzorů. Nesmí být v rozporu s obvyklým využíváním ochrany průmyslových vzorů a nesmí způsobit újmu oprávněným zájmům majitele průmyslového vzoru ani třetím osobám.

Doba ochrany je stanovena na nejméně 10 let, přičemž některé členské státy, jako například Česká republika, si dobu ochrany stanovily na období 5 let, ale s možností opakovaného prodloužení až na 25 let, čím podmínku TRIPS splňují.

TRIPS se zabývá ochranou pouze průmyslových vzorů, mnohdy se v literatuře při vysvětlování průmyslových práv setkáváme i s kategorií užitných vzorů. Jedná se o dvě rozdílné kategorie, užitný vzor se často označuje jako malý patent, a jeho předmětem ochrany je technické řešení. Předmětem ochrany v případ průmyslového vzoru je vzhled výrobku, tedy jeho barvy, tvary, linie.[64]

3.5.2.5 Patent

Problematice patentů se věnuje několik mezinárodních smluv, Smlouva o patentovém právu, Smlouva o patentové spolupráci, Pařížská unijní úmluva a samozřejmě TRIPS. Skutečnost, že patentové ochraně se na mezinárodní úrovni přikládá tak velká pozornost je pochopitelné, uvědomíme-li si, jak některé vynálezy mohou být celospolečensky významné.

TRIPS v úpravě patentů opět vychází z Pařížské unijní úmluvy. TRIPS včetně toho, že mnoho ustanovení přebral, přináší i řadu nových ustanovení, která reagovala na nové problémy v oblasti patentů, jež se v době vzniku Pařížské unijní úmluvy neobjevovaly. TRIPS obsahuje různě podrobnou úpravu týkající se patentovatelnosti předmětů a výluk z patetnovatelnosti, podmínek kladených na

[64] TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Přehled práva duševního vlastnictví*. 2. vyd. Brno: Doplněk, 2006. 114 s. ISBN 80-7239-198-4.

přihlašovatele patentů, udělování práv a výjimek těchto práv, doby trvání, zániku patentové ochrany a důkazního břemena v případě porušování práv majitele patentu na výrobní postup.[65]

Čl. 27.1 se zabývá podmínkami patentovatelnosti a říká, že každému vynálezu bez ohledu na to zda se jedná o výrobek nebo výrobní postup, může být udělen patent. Musí však splňovat tři podmínky, musí být nové, musí být výsledkem vynálezecké činnosti a průmyslově využitelné. Členům je umožněno neudělit patent vynálezům, u nichž je na jejich území ochrana před komerčním využitím nezbytná k ochraně veřejného pořádku, morálky, života nebo zdraví lidí, zvířat, rostlin či životního prostředí. Takže mohou členské státy rozhodnout o nepatentovatelnosti diagnostických, léčebných a chirurgických metod léčení lidí a zvířat. Čl. 23.3 b vylučuje z patentové ochrany rostliny a zvířata, kromě mikroorganismů a v podstatě biologické postupy pro pěstování rostlin a zvířat jinými než nebiologickými a mikrobiologickými postupy.

Čl. 28 se týká udělení práv. Jak z tohoto článků vyplývá, majitel patentu získá výhradní právo zabránit třetím stranám, bez jeho výslovného souhlasu, vyrábět, užívat, nabízet k prodeji, prodávat a dovážet jeho výrobek. Tytéž práva se vztahují na majitele patentu výrobního postupu a na situaci, kdy třetí stranou bez svolení majitele jsou vyrobeny, prodávány, užívány, a dováženy výrobky podle patentovaného výrobního postupu. Majiteli nesmí být upřeno právo postoupit nebo převést patent, či využít licenční smlouvy. Veškerá patenty mohou být i zrušeny nebo odebrány, ale tento krok může být přezkoumán soudem, jak říká čl. 32.

Přihlašovatel patentu musí být srozumně s tím, že jej odpovědný orgán spravující přihlašování patentů může vyzvat, aby objasnil přihlašovaný vynález a to způsobem jasným a srozumitelným, tak jak to členským státům umožňuje požadovat čl. 29.

Členským státům je umožněno poskytnou omezené výjimky z práva vyplývajícího z patentů, za předpokladu že, takové výjimky nepřiměřeným způsobem nejsou v rozporu s normálním využitím patentů, nepřiměřeně se nedotýkají

[65] SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví.* 2.vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2006. 212 s. ISBN 80-86920-08-9.

oprávněných zájmů majitelů patentů a při jejich udělování se zohledňují práva třetích stran. [66]

V souvislosti s patenty se často setkáváme s tzv. nucenou licencí, ta se takto pojmenovaná v TRIPS nevyskytuje. Čl. 31 ale upravuje obsahově podobný jev s označením jiné užití bez souhlasu majitele práv. Užití patentu bez souhlasu majitele, vládou nebo třetí stranou se souhlasem vlády je povoleno, jen za předpokladu, že budou dodržena následující pravidla:

- při rozhodování o udělení licence se bude ke každému případu přistupovat samostatně a budou se hodnotit okolnosti jednotlivých případů,
- povolení bude uděleno pouze v případě, že všechny pokusy získat dobrovolnou licenci za přiměřených podmínek a v přiměřené lhůtě byly vyčerpány,
- rozsah a trvání takového užití se omezí jen na účely, pro něž byl stanoven souhlas,
- užití bude nevýlučné,
- a nepřevoditelné,
- souhlas udělený členským státem se bude vztahovat převážně na dodávky určené pro domácí trh,
- pokud okolnosti, které vedly k vydání souhlasu, přestaly existovat, je souhlas vypověditelný,
- majiteli patentu bude vyplacena adekvátní náhrada,
- právoplatnost o souhlasu užití patentu bude soudně přezkoumatelná,
- taktéž právoplatnost náhrady udělená majiteli patentu,
- uznání vyhnout se protikonkurenčním praktikám,

pokud nastane případ závislosti patentů (tedy užití *druhého* patentu je závislé na *prvním*), kde *druhý* patent představuje technologický pokrok, tak majitel takového patentu získá licenci na užití *prvního* patentu. Majitel *prvního* patentu má nárok na křížovou licenci vůči *druhému* patentu. [67]

---

[66] EUGUI, V. David, *TRIPS Post-Grant Flexibilities: Key Exceptions to Patent Holders' Rights* [online]. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z: http://unctad.org/sections/dite_totip/docs/tot_ip_0024_en.pdf

[67] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

Důležitou informací je, že doba ochrany patentů je stanovena TRIPS na období 20 let a to od data přihlášky.

TRIPS se v čl. 34 věnuje postupu dokládání důkazního břemena v občanskoprávním řízení při řešení porušování práv majitele patentu na výrobní postup. Důkazní břemeno je na straně žalovaného, on musí doložit odpovídající důkazy o postupu výroby výrobku a prokázat, tak že při výrobě výrobku nezneužil patentovaný výrobní postup někoho jiného.

3.5.2.6 Topografie integrovaných obvodů

Topografie integrovaných obvodů je nejmladší kategorie průmyslového vlastnictví, což je jeden z důvodů, proč je v mezinárodním měřítku upravena pouze ve dvou mnohostranných smlouvách a to ve Smlouvě o duševním vlastnictví v oboru integrovaných obvodů (Washingtonská smlouva) z roku 1989[68] a Dohodou TRIPS.

Předmětem ochrany je konstrukční schéma polovodičového výrobku, resp. trojrozměrná struktura složená z jednotlivých vrstev vytvářejících polovodičový výrobek, které jsou vzájemně propojeny. Má-li být topografie polovodičových výrobků schopna ochrany, musí být výsledkem tvůrčí činnosti, představovat technické řešení, které není běžné. Pokud topografie polovodičového výrobku je složena ze všeobecně známých prvků, může jí být poskytnuta právní ochrana pouze v případě, že kombinace známých prvků je osobitá.[69]

TRIPS při řešení otázky ochrany topografie uplatňuje část ustanovení Washingtonské smlouvy. Ustanovení, kterými se TRIPS v souladu s Washingtonskou smlouvou řídí a naopak se kterými se neztotožňuje, jsou ustanovena v čl. 35 TRIPS. Vyloučeným je ustanovení čl. 6. odst. 3. Washingtonské smlouvy o nucených licencích. Právě implementace nucených licencí je důvodem, proč Washingtonská smlouva nevstoupila v platnost. Vliv na to měla silná negativní reakce největších producentů integrovaných obvodů, USA a Japonsko. TRIPS od používání nucených licencí přímo neupouští, jen je neuvádí přímo v souvislosti s topografiemi a odkazuje

[68] Nikdy nevstoupila v platnost.
[69] ČERMÁK, K. jr., E. KOPLÍKOVÁ a L. LORENC. *Metodika a postupy prosazování práv z duševního vlastnictví u jednotlivých orgánů veřejné správy České republiky, jejichž působnosti je prosazování práv k duševnímu vlastnictví.* [online]. [cit. 5. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.dusevnivlastnictvi.cz/assets/metodiky/Metodika04.pdf

na pravidla používání nucených licencí, tak jak je definoval v případě patentů v čl. 31 v pododstavcích a) až k).[70]

V čl. 36 věnovaném rozsahu ochrany se dovídáme, že nelegálním jednáním je nejen dovoz a prodej, ale také distribuce samotné topografie, integrovaného obvodu ale i výrobku zahrnující integrovaný obvod.

Zajímavé ustanovení obsahuje čl. 37 s názvem „Jednání *nevyžadující souhlas majitele*". Jedná se o případy tzv. nevinného využívání. Znamení to, že chování porušovatele, který získal integrovaný obvod nebo výrobek, bez souhlasu majitele, za předpokladu že jej nabyl v dobré víře, se nebude posuzovat jako nezákonné. Dokonce TRIPS umožňuje domnělému porušovateli, aby takto získané integrované obvody a výrobky dále prodával, ovšem až po zaplacení adekvátní náhrady majiteli práva. Odměna má být ve výši odpovídající licenčnímu poplatku. Důvodem udělení výjimky z ochrany topografií je obtížnost odhalení originality výrobku.[71]

Průměrnou dobu ochrany TRIPS určil na 10 let a to buď od data prvního komerčního využití anebo data podání přihlášky.

3.5.2.7 Ochrana nezveřejněných informací

Významným přínosem Dohody TRIPS je vytvoření úpravy řešící problematiku ochrany nezveřejněných informací. Základní myšlenka, kterou TRIPS následoval a rozvinul, byla položena v Pařížské unijní úmluvě, z ní vychází potřeba účinné ochrany proti nekalé soutěži. Ochrana nezveřejněných informací má být jedním z možných prostředků, jak zabránit nekalé soutěži.

TRIPS dle čl. 39.2 umožňuje fyzickým a právnickým osobám bránit své informace, před zveřejňováním, sdílením třetím osobám, získáním nebo užíváním těchto informací třetími osobami, bez toho aniž by k tomu daly souhlas. Dále musí být splněna podmínka, že všechny výše zmíněné kroky musí být činěny v rozporu s čestnou komerční praxí. Pod souslovím „ *v rozporu s čestnou komerční praxí"* si můžeme představit praktiky jako porušování kontraktů nebo navádění k porušování důvěry. Nezveřejněnými informacemi se podle TRIPS rozumí informace tajná s komerční hodnotou, v tom smyslu, že se nejedná o informace veřejně známé nebo

[70] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.
[71] MALÝ, Josef. *Nakládání průmyslovým vlastnictvím v ČR a příslušná legislativa v EU.* [online]. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: www.vse.cz/polek/download.php?jnl=aop&pdf=186.pdf

běžně přístupné osobám pohybujících se v kruzích, které se běžně s dotyčným druhem informací zabývají. Ochrana nezveřejněných informací je podmíněna přiměřenou snahou utajit právoplatně drženou informaci.TRIPS se ve své úpravě věnuje utajování informací ve farmaceutickém a zemědělsko-chemickém odvětví. Kde členským státům ukládá za povinnost chránit výsledky nezveřejněných výsledků zkoušek před komerčním zneužitím a neodůvodněným zveřejněním. Ovšem pouze v případě, pokud podmínkou člena pro udělení souhlasu s obchodováním s výrobky z těchto odvětví je předložení výsledků zkoušek nebo obdobných informací. [72]

3.5.2.8 Kontrola protikonkurenčních praktik ve smluvních licencích

V posledním článku II. části Dohody členové uznali, že určité praktiky a ustanovení v oblasti autorských a průmyslových práv, mohou omezovat soutěž a mít nežádoucí vliv na obchod a stát se překážkou při převodu nebo rozšiřování technologií. To vše jsou důvody, které vedly k tomu, že TRIPS umožňuje členům specifikovat praktiky nebo podmínky, které by mohly představovat zneužití autorských a průmyslových práv, a vytvořit dostatečná opatření, která povedou ke kontrole a zabránění těchto praktik.

3.5.3 Část III. Prostředky k dodržování práv k duševnímu vlastnictví

Velké množství mnohostranných smluv před TRIPS obsahovalo významné zásady hmotněprávní úpravy v oblasti práv duševního vlastnictví. Ustanovení zabývající se vynucováním tohoto práva byly v mezinárodních smlouvách obsaženy jen v minimálním množství, až TRIPS v této oblasti přinesl významnou změnu. Dovolíme si tvrdit, že právě část III. je nejvýznamnějším úsekem celé Dohody, která zapříčinila, že TRIPS je považován za převratnou a doposud nepřekonanou mezinárodní úmluvu v oblasti práv duševního vlastnictví.

3.5.3.1 Všeobecné povinnosti

Čl. 41 TRIPS se věnuje základním zásadám a postupům, které členské státy musí, zahrnou do svých právních řádů, které budou složit nejen k efektivnímu vymáhání práv, ale také budou splňovat funkci preventivní a odrazovací. Všechny kroky, které budou činit členské státy, nesmí ohrozit plynulost legitimního obchodu a musí být ustanoveny garance proti jejich zneužití.

---

[72] JEŽEK, Jiří et al. *Prosazování práv z duševního vlastnictví.* [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://www.dusevnivlastnictvi.cz/assets/vyukove-materialy/prosazovanipravdusevnivlastnictvi.pdf

Všechna řízení, ať půjde o občanské soudní, trestní či správní řízení, musí být spravedlivé a nestranné. Řízení nesmí být složité, nákladné a lhůty musí být ustanoveny v rozumném rozsahu. Z řízení nesmí, plynou bezdůvodné zadržení. Rozhodnutí ve věci bude vždy založeno zásadně na důkazech, k nimž se strany mohly vyjádřit. Stranám musí být umožněno zažádat o přezkoumání správního rozhodnutí. Co do formy rozhodnutí se preferuje písemná podoba, která obsahuje odůvodnění.

Výhodou TRIPS je, že po svých členech nevyžaduje vytvořit speciální soudní ani právní systém pro oblast práv duševního vlastnictví. Z čl. 41 neplyne ani povinnost členům přidělovat na ochranu práv duševního vlastnictví ze svých rozpočtů finanční prostředky.

3.5.3.2 Občanskoprávní a správní řízení a nápravná opatření

Z čl. 42 TRIPS vyplývají základní zásady pro občanskoprávní řízení, které musí majitelům práv zajistit členové, aby v případě, že dojde k jakémukoliv nedodržování práv k duševnímu vlastnictví, bylo možné vzniklý konflikt rozhodnout. Základní zásady jsou shodné se zásadami států s vyspělou právní kulturou, patří zde např., že odpůrci je zasláno písemné oznámení žaloby, obě strany mají právo využít zastoupení nezávislým právním zástupcem, právo stran zdůvodnit nároky a předložit důkazy nebo ochrana důvěrných informací.[73]

Důležitým bodem při soudním řízení je proces dokazování, i zde TRIPS zavádí několik ustanovení. Z čl. 43.1. plyne, že při dokazování mají soudní orgány pravomoc požadovat po odpůrci předložení důkazu, který vlastní. Za výjimečné situace, kde je třeba zajistit ochranu důvěrných informací, takto činěno být nemusí. Soudní orgány v případě, kdy strany úmyslně nespolupracují a neposkytují potřebné informace nebo výrazně narušují soudní líčení, mohou využít své pravomoci, a vydat rozhodnutí na základě doposud předložených informací. Musí být splněn předpoklad, že obě strany měly příležitost ke slyšení předložených informací.

Členové musí do svých právních řádů zahrnout všechny druhy nápravných opatření, které TRIPS uvádí ve svých článcích. TRIPS v čl. 44 až 48 pracuje s těmito nápravnými opatřeními:

- soudní zákaz,

[73] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

- odstranění a zničení zboží,
- náhrada škody,
- zaplacení výdajů za soudní řízení,
- právo na informace vůči porušovateli.

V případě soudního zákazu soud nařídí porušovateli upustit od pokračování v porušování práv a zabrání vstupu dováženého právně vadného zboží do obchodních sítí ihned po proclení.[74] Odstraněním a zničením zboží se rozumí stažení právně vadného zboží z oběhu. Soudní orgány mají pravomoc vztáhnout toto ustanovení i na materiál a stoje, které sloužily na výrobu takovéhoto zboží. Náhradu škody může soud nařídit vyplatit porušovateli ve vztahu k majiteli porušených práv z duševního vlastnictví. Další pravomocí soudu dle TRIPS je nařídit porušovateli uhradit náklady soudního řízení, včetně odměny za právního zástupce majiteli zneužitých práv. Posledním nápravným opatřením je tzv. právo na informace. Porušovateli je udělena povinnost sdělit majiteli práv, totožnost třetích osob, které se podílely na výrobě a distribuci.

TRIPS obsahuje kromě nápravných opatření i opatření vůči zneužití řízení. Kde spadá náhrada škody a zaplacení výdajů žalobcem a odpovědnost veřejných orgánů a úředníků.[75] Jedná se o opatření, která mají zabránit zneužívání řízení, například za účelem diskreditace konkurence.

Všechna výše uvedená ustanovení se vztahuji jak na občanskoprávní řízení, tak na řízení správní, jak uvádí čl. 49.

3.5.3.3 Prozatímní opatření

Prozatímní opatření, někdy označováno jako předběžné opatření, je významným procesním institutem ochrany práv duševního vlastnictví, jehož úpravu nalezneme v Dohodě. Předběžná opatření mají v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví velký význam. V mnohých situacích je třeba účinně a rychle reagovat a to nejen z důvodu aby škody na právech majitelů byly co nejmenší, ale například z důvodu ochrany samotného spotřebitele.

---

[74] TÝČ, Vladimír a Radim CHARVÁT. Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě. [online]. [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1422/jaro2012/BO604Zk/tyc_charvat_prumysl_a_autor_prava-II-2009.pdf

[75] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

Z tohoto důvodu je dle čl. 50 státním orgánům dovoleno nařídit účinná a okamžitá opatření, která mají zabránit porušení jakéhokoliv práva a především zamezit vstupu právně závadných výrobků do oběhu. Státní orgány dále mají povinnost zajistit důkazy o údajném porušení. Výhodou předběžného opatření je rychlost, neboť je možné přijmout je bez slyšení druhé strany. Hlavně v případě, že by jakýkoliv odkad mohl majiteli práv způsobit nenapravitelné poškození nebo by hrozilo nenávratné poškození důkazů o porušování práv. V případě, že bylo použito předběžného opatření bez slyšení druhé strany, budou obě strany o tomto kroku vyrozuměny nejpozději po provedení opatření. Soudní orgán má pravomoc vyzvat žadatele, aby doložil důkazy, že žadatel je majitelem práv a došlo nebo bezprostředně může dojít k porušení jeho práva. Taktéž může být žadatel vyzván, aby předložit důkazy o původu příslušného zboží. Na žádost odpůrce může být prozatímní rozhodnutí zastaveno nebo zrušeno, za předpokladu, že nebylo zahájeno řízení vedoucí k rozhodnutí v přiměřené lhůtě, která pokud soudní orgán nerozhodne jinak, je 20 potažmo 31 kalendářních dní. Pokud prozatímní opatření bylo zrušeno z důvodu opomenutí ze strany žadatele, nebo kdy se zjistí, že k porušení práv ve skutečnosti nedošlo, může být žadateli udělena povinnost vyplatit odpůrci náhradu.

3.5.3.4 Zvláštní předpisy, týkající se opatření na hranicích

Mnohdy se nepovede zamezit porušování práv duševního vlastnictví hned při výrobě, a proto je třeba najít jiný okamžik, kdy takto právně závadné výrobky podchytit. Nejlepším momentem, kdy padělané nebo pirátské zboží zachytit, je při přechodu přes hranice státu pomocí celních orgánů. Což si uvědomili tvůrci TRIPS a opatřením na hranicích a kompetencím celních orgánů věnovali prostor v čl. 51 až 60.

Čl. 51 ukládá členům povinnost udělit celním orgánům pravomoc a to ať z moci úřední nebo na žádost majitele práv, který se důvodně obává, že může dojít k dovozu zboží označeného padělanou ochrannou známkou nebo zboží narušující autorská práva, přerušit řízení o propuštění takovéhoto zboží do volného oběhu.[76] Celní orgány mohou zareagovat i v případě, že se jedná o vývoz nebo převoz zboží přes jejich hranice.

---

[76] ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví: výsledky mezinárodních jednání ve Světové obchodní organizaci a jejich význam pro českou podnikovou sféru.* Praha:Ministerstvo průmyslu a obchodu, 1999. 80 s. ISBN 80-02-01324-7.

Je-li přerušení řízení o propuštění zboží podmíněna žádostí majitele ohrožených práv, musí majitel na výzvu příslušných orgánů předložit jasné důkazy, že došlo k porušení jeho práv k duševnímu vlastnictví a dále musí doložit podrobný popis zboží, aby bylo možné zboží rychle identifikovat. Zmíněn povinnosti majiteli práv vznikají na základě ustanovení čl. 52.

TRIPS pamatuje i na ochranu před zneužitím, a proto obsahuje několik prvků, které mají zneužití zabránit. Jednou z možností je požadování záruky nebo odpovídající jistoty po žadateli v rozsahu dostatečném pro ochranu odpůrce a příslušných orgánů, které má zamezit zneužití. Záruku nebo odpovídající jistotu lze uplatňovat u všech kategorií práv duševního vlastnictví, kromě práv autorských a příbuzných a práv k ochranné známce. Ve lhůtě 10 dní[77], maximální doba, na kterou může být řízení přerušeno, musí být zahájeno řízení o věci nebo musí příslušné orgány vydat rozhodnutí o prozatímním opatření, není-li tak učiněno je zboží propuštěno po složení dostatečné jistoty.

I hrozba výplaty odškodnění, kterou jsou oprávněny příslušné orgány nařídit žadateli, ve prospěch dovozci, příjemci nebo majiteli zboží, představuje další možnost, jak zabránit zneužití ochrany.

Majitelé práv a případně i dovozci mají dle TRIPS právo na inspekci zadrženého zboží celními orgány. Tento krok má sloužit k opodstatnění jejich nároků na ochranu práv. Stejně jako na inspekci mají majitelé práv nárok i na informace od příslušných orgánů o jménech a adresách zainteresovaných osob (odesilatelů, dovozců, příjemců zboží) v daném případě, ale jen za předpokladu, že k porušení práv z duševního vlastnictví.

S nárokem majitele práv na informace jsme se setkali i v čl. 47, tam ale byla povinnost sdělit informace na straně porušovatele práv, zde je na straně příslušných orgánů (celního orgánu, soudu).[78]

TRIPS ukládá příslušným orgánům členů pravomoc nařídit zničení nebo likvidací padělaného nebo pirátského zboží, dle čl. 59 jej není možné reexportovat v nezměněném stavu. V některých případech je povoleno použít zadržené zboží na dobročinné účely. Ale i v takových případech platí jisté zásady, které musí být

[77] V odůvodněných případech lze lhůty prodloužit o dalších 10 dní, jak uvádí čl. 55.
[78] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

splněny např., obsahuje-li zboží padělanou ochrannou známku, musí být před odevzdáním na dobročinné účely známka odstraněna.

TRIPS uplatňuje zásadu *„ de minimis“* což znamená, že všechny výše zmíněné ustanovení se nemusí vztahovat na malé množství zboží neobchodní povahy.

3.5.3.5 Trestní řízení

Čl. 61 TRIPS ukládá členům povinnost zavést trestní řízení a tresty a to přinejmenším při úmyslném padělání ochranné známky nebo porušování autorských práv v komerčním rozsahu. Sankce, které mohou být dle TRIPS uděleny, jsou odnětí svobody a/nebo peněžitá pokuta. V případě peněžité pokuty se musí jednat o částku dostatečně vysokou, tak aby její efekt byl dostatečně odstrašující a odradil pachatele od pokračování v páchání trestné činnosti. V některých případech, uznají-li to dané orgány za vhodné, je možné jako nápravné opatření použít zabavení, konfiskaci nebo zničení právně vadného zboží, případně lze i takto nakládat s materiály a stroji, které sloužily k výrobě zboží. Členové mohou postihnout i trestní jednání, které bylo spácháno i v jiných případech porušení práv k duševnímu vlastnictví, hlavě bylo-li tak činěno s úmyslem a dopady mají komerční rozsah.

3.5.4 Část IV. Získání a udržení práv k duševnímu vlastnictví a s tím související řízení inter partes

Nabývání a udržování práv může být vázáno na dodržování určitých postupů a formalit, pokud jsou v souladu s Dohodou. Členové musí zajistit, aby řízení o udělení práva, jakož i řízení o zrušení práva nebo inter partes probíhalo v rozumných lhůtách, vždy bylo nestranné, spravedlivé a nebylo neopodstatněně složité[79]. Dále čl. 62 uvádí, že každé správní rozhodnutí musí být přezkoumatelné, až na případy neúspěšného odporu a správního zrušení.

3.5.5 Část V. Předcházení a řešení sporů

Čl. 63 s názvem Transparentnost ukládá členům povinnost zveřejňovat konečná soudní a správní rozhodnutí upravující otázky, které jsou předmětem Dohody TRIPS. Stejně mají členové postupovat i v případě bilaterálních mezinárodních smluv, uzavřených mezi členy Dohody. Všechny výše zmíněné

[79] TÝČ, Vladimír a Radim CHARVÁT. Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě. [online]. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1422/jaro2012/BO604Zk/tyc_charvat_prumysl_a_autor_prava-II-2009.pdf

dokumenty mají být předány Radě pro TRIPS, která je na svém jednání prověří, zda splňují všechny potřebné legislativní náležitosti. Pokud jeden člen písemně požádá druhého člena o předložení ať už soudního, nebo správního rozhodnutí musí je oslovený člen předložit.

Čl. 64 je věnován řešení sporů. TRIPS se přiklání ke konzultacím a řešení sporů mezi členskými státy podle článků XXII a XXIII GATT 1994 a Ujednáním o pravidlech a řízení při řešení sporů. Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů upravuje systém řešení sporů, procesní pravidla a řešení sporů. Úmluva preferuje používání metod, které mají předcházet sporům, mezi ně patří konzultace, poskytování dobrých služeb, smírčí řízení a zprostředkování.[80]

3.5.6 Část VI. Přechodná ustanovení

Přechodná ustanovení obsahují výjimky určené pro rozvojové a nejméně rozvinuté členské státy. Rozvojovým zemím TRIPS umožnil o čtyři roky odložit uplatňování ustanovení Dohody, kromě čl. 3, 4 a 5[81]. Nejméně rozvinutým státům je tato lhůta prodloužena na dobu deseti let, opět se ale nevztahuje na čl. 3, 4 a 5. V případě, že Rada pro TRIPS rozhodne, může být lhůta ještě prodloužena. S přihlédnutím k okolnostem a situaci, která panuje v nejméně rozvinutých členských státech, je pochopitelné, že potřebují více času, aby vytvořily fungující a životaschopný systém pro ochranu práv duševního vlastnictví.

3.5.7 Část VII. Institucionální a závěrečná ustanovení

V poslední částí celé Dohody TRIPS se řeší institucionální stránka a závěrečná ustanovení. Čl. 68 ustanovuje jako hlavní dozorovací orgán Radu pro TRIPS. Rada pro TRIPS má sloužit i jako konzultant, na něž se mohou členské státy obrátit v různých otázkách ochrany duševního vlastnictví. I v případě řešení sporů vzniklých mezi členskými státy je na ni možné se obrátit, protože i zde musí být Rada členským státům nápomocna.

V Čl. 69 se členové zavázali ke společné mezinárodní spolupráci. Hlavním cílem zůstává snaha o odstranění právně vadného zboží z mezinárodního obchodu.

---

[80] JEŽEK, Jiří. Mezinárodní dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. *Právní rozhledy*[online]. 1996, roč. 4, č. 8. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?type=html&documentId=nrptcojzgzpxa4s7hbpxg5dsl4ztknq&groupIndex=8&rowIndex=0&conversationId=576011

[81] čl. 3- Úmluva o duševním vlastnictví, čl. 4. - Národní zacházení, čl. 5 Zacházení podle nejvyšších výhod

A za tímto účelem budou podporovat vzájemnou výměnu informací a spolupráci mezi celními orgány.

Důležité ustanovení obsahuje čl. 70., který vylučuje retroaktivitu TRIPS. Což znamená, že není možné ustanovení obsažená v TRIPS uplatňovat na jednání uskutečněná před datem uplatňování Dohody.

Celá Dohoda je ukončena čl. 73, který se věnuje bezpečnostním výjimkám.

4 Zhodnocení efektivity vynucování práv vyplývající z Dohody TRIPS (vynucování práva z Dohody TRIPS mezi členskými státy)

4.1 Postup při řešení sporů z Dohody TRIPS

Jednou z hlavních otázek, kterými se Dohoda TRIPS zabývá, je řešení sporů v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví mezi členskými státy WTO. Vznik Dohody TRIPS byl stejně jako vznik jednotného a předvídatelného systému řešení sporů (Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů) na půdě WTO[82], výsledkem dlouhotrvajícího Uruguayského kola v rámci GATT, ukončeného v roce 1994. Systém řešení sporů se netýká pouze sporů z mezinárodní Dohody TRIPS, ale je jednotný pro všechny dohody WTO.

Před vznikem TRIPS bylo řešení mezistátních sporů v oblasti práv duševního vlastnictví prováděno prostřednictvím standardních prostředků mírového urovnání sporů, které plynuly z konkrétních mezinárodních smluv a z mezinárodního práva obecně.[83] Postup, který se využíval do vzniku TRIPS nepřinášel v řešení sporů vždy uspokojivý výsledek. Až TRIPS ve spojitosti s uplatňováním Ujednání o řešení sporů přinesl efektivní a konstruktivní řešení mezistátních sporů.

Spory, která obvykle mezi členskými státy vzniknou a to i v oblasti práva duševního vlastnictví, jsou způsobeny porušením dohod nebo závazků z dohod plynoucích.[84]

Řešení sporů je v Dohodě TRIPS upraveno v čl. 64, kde je ustanoveno, že při řešení sporů mezi členskými státy se postupuje podle článků XXII a XXIII GATT 1994 a Ujednáním o pravidlech a řízení při řešení sporů. [85] Právě z Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů vychází mechanismus Dispute Settlement (DS). Vytvoření mechanismu DS bylo velmi důležité, bez něj by stanovená pravidla obsažená v mezinárodních smlouvách nebylo možné vymáhat a členské státy WTO by se v případě potřeby neměly kde domáhat svých práv plynoucích z WTO. Pro urovnání vzniklých sporů mezi členy WTO ustanovuje DS Dispute Settlement Body (DSB) neboli Orgán pro řešení sporů. DSB má řadu pravomocí, nejdůležitější je zřizování

---

[82] Vznik World Trade Organization (WTO) byl také výsledkem Uruguayského kola, formálně byla WTO založena Marakéšskou smlouvu, podepsanou 15. 4. 1994.
[83] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.
[84] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 397 s. ISBN 978-807-3575-625.
[85] Větší pozornost čl. 64 byla věnována v kapitole **3.5.5.** *Část V. Předcházení a řešení sporů.*

tzv. „panelů“, což je skupina odborníků, které v případě vzniku sporu mezi členskými státy celý případ posuzuje. Mezi další pravomoci DSB patří přijetí nebo odmítnutí doporučení panelu a dále dohled nad vykonáváním a realizací nad přijatým doporučením.[86]

Samotný průběh řízení a řešení sporů mezi členskými státy je založen na jasně definovaných pravidlech s časovým harmonogramem pro vyřešení případu.[87] Před oficiálním zahájením řešení sporu je členským státům udělen prostor pro tzv. neformální konzultace, které mají vést k urovnání sporu mezi „*stěžovatelským*“ a *„napadeným“* členským státem. Pokud se spor mezi státy nepodaří v této fázi vyřešit, přechází se na formální postup, který opět začíná konzultací, ale v tomto případě se již jedná o konzultaci povinnou. Pro zahájení procesu je třeba podat oficiální žádost o konzultaci. Maximální délka této fáze je 60 dnů. Není výjimkou, že v této fázi sporu se státy domluví a není třeba v procesu řešení dále pokračovat. Nestane- li se tak, nastává druhá fáze, která začíná sestavením „panelu“ a to do 45 dnů. Od složení a zmocnění „panelu“ je stanovena 6 měsíční (maximálně 9 měsíční) lhůta, na jejímž konci bude výsledná zpráva, která bude předána oběma zainteresovaným stranám (případně i třetím stranám) a DSB. DBS má povinnost nejpozději do 60 dnů od vydání závěrečné zprávy ji posoudit a následně ji přijmout nebo nepřijmout, k tomuto rozhodnutí, ale musí dospět konsensem. Obě strany sporu se mají právo odvolat (je-li ve sporu třetí strana, třetí členský stát, tak právo na odvolání nemá). Strany se mohou odvolat ke stálému odvolacímu orgánu, který může nález „panelu“ potvrdit, zamítnout nebo změnit. Proces odvolání je považován za třetí fázi řešení sporů. Lhůta na vyřešení odvolání je zde stanovena na dobu maximálně 90 dní. Zpráva, kterou předkládá odvolací orgán DSB, musí být přijata nebo opět zamítnuta na základě konsensu. Teprve přijatá zpráva DSB je považována za závaznou. Zpráva ve formě nařízení nebo rozhodnutí musí být do 30 dnů akceptována oběma stranami. Následuje čtvrtá poslední fáze, která spočívá v monitorování implementace obsahu závěrečné zprávy zainteresovanými stranami a zavedení případných opatření pro stát, který neplní závazky plynoucí ze zprávy. [88]

---

[86] BUSINESS INFO. *Řešení obchodních sporů v rámci WTO*. [online]. [cit. 18. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/wto-reseni-obchodnich-sporu-7178.html

[87] TVRDOŇ, Michal. Vybrané obchodní spory mezi USA a EU a jejich řešení WTO. *acta academica karviniensia*. 2009, č. 1, s. 262. ISSN 1212-415X.

[88] BUSINESS INFO. *Řešení obchodních sporů v rámci WTO*. [online]. [cit. 18. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/wto-reseni-obchodnich-sporu-7178.html

Celý proces řešení sporů i s případným odvoláním trvá zhruba 1 rok a 3 měsíce.[89] V některých případech státy pro řešení sporů využívají alternativní metody, jako například mediaci, konciliaci nebo rozhodčí řízení.

4.2 Všeobecný náhled na spory z Dohody TRIPS

Systém pro řešení sporů, který byl vytvořen na půdě WTO se ujal a členské státy jej pro řešení konfliktů využívají. Je pochopitelné, že s narůstajícím mezinárodním obchodem vzroste i počet sporů mezi státy. Domníváme se, že hlavním důvodem, proč spory mezi členskými státy WTO vznikají je fakt, že Dohoda TRIPS nemá tzv. přímý účinek a je tedy na členském státu, jak si obsah Dohody TRIPS vyloží a přizpůsobí mu svou národní legislativu. Největší problém s výkalem nastává u článků, které se obsahují tzv. výjimky z udělených práv. V některých případech, jako například v kauze Canada – Pharmaceutical Patents, ktera bude detailněji vysvětlena v kapitole 4.2.1. *Spory z patentů*, výklad článku věnující se výjimkám z udělených práv přineslo až rozhodnutí panelu.

Podíváme-li se blíže na počet řešených sporů na půdě WTO v od roku 1995 do roku 2013 uvedených v tab. 4.1 nikoho asi nepřekvapí, že největší počet sporů je v souvislosti s mezinárodní smlouvou GATT- 383 sporů. Počet mezistátních sporů vycházejících z Dohody TRIPS, které byly na půdě WTO během 18 let řešeny se vyšplhal na 34 případů. Přestože spory z TRIPS nepatří mezi nejpočetnější skupinu případů, rozhodně to neznamená, že by se expanze mezinárodního obchodu nedotýkala práv duševního vlastnictví, ba naopak.

[89] WORLD TRADE ORGANISATION. *A unique* contribution . [online]. [cit. 18. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/disp1_e.htm#top

Tab. 4.1 - Přehled sporů řešených WTO v letech 1995-2013

	1995-1999	2000-04	2005-09	2010-13	Celkem
Anti-dumping	21	38	21	22	**102**
Agriculture	33	22	9	7	**71**
ATC	11	5	0	0	**16**
Customs	6	5	4	1	**16**
GATS	11	6	4	2	**23**
GATT	125	115	70	73	**383**
GPA	4	0	0	0	**4**
Import Licensing	25	8	1	7	**41**
Rules of Origin	3	1	3	0	**7**
Safeguards	8	22	4	9	**43**
SCM	32	30	22	18	**102**
SPS	16	14	6	4	**40**
TBT	22	11	7	9	**49**
TRIMs	16	4	6	13	**39**
TRIPS	**20**	**5**	**2**	**7**	**34**

Zdroj: LEITNER, Kara a Simon LESTER. WTO Dispute Settlement 1995-2013 a Statistical Analysis. A vlastní zpracování údajů z roku 2013 ze stránek WTO.

Největší počet sporů mezi státy byl v prvních 4 letech. Obsah 20 sporů se různil, jednalo se jak o spory z oblasti patentů, tak o spory z oblasti ochranných známek nebo autorských práv. V tomto období více než v letech následujících, se objevovaly žádosti o konzultace ve věcech špatného dodržování doby ochrany v jednotlivých kategoriích práv duševního vlastnictví. Tak tomu bylo v kauze z roku 1996, kde USA požádalo o konzultaci Portugalsko ve věci neposkytování patentové ochrany v délce minimálně 20 let. Portugalsko mělo ve svém patentovém zákoně tuto dobu kratší, než ukládá TRIPS. [90] Celý spor byl ukončen smírem už po první fázi, povinné konzultaci. Portugalsko změnilo svůj patentový zákon v konformitě s Dohodou TRIPS.

V kauze s Portugalskem byly stěžovatelem Spojené státy americké, které tuto pozici ve sporech zaujímaly velmi často, přesně v polovině všech případů. I

[90] Portugal - Patent Protection under the Industrial Property Act. WT/DS37. Request for Consultations by the United States, ze dne 30. 4. 1996. [online]. [cit. 19. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=46789&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

Evropskou unii (respektive Evropské společenství) velmi často najdeme ve spojitosti se spory z Dohody TRIPS. EU, která přestože do svého unijního práva prostřednictvím nařízení a směrnic Dohodu TRIPS zapracovala a dohlíží na její dodržování mezi svými členskými státy, byla několikrát členskými státy WTO vyzvána na konzultaci. Je třeba zmínit, že stejně jako USA i EU stála na opačné straně sporu, a jako stěžovatelský stát upozorňovala na nedodržování nebo chybnou implementaci Dohody TRIPS do národního práva některého členského státu WTO. Ukázku sporu mezi USA a EU nalezneme v podkapitole *4.2.5 Spory ze zeměpisného označení*.

Při celkovém pohledu na všechny řešené spory na půdě WTO ve věci ochrany práv duševního vlastnictví zjistíme, že není ničím neobvyklým, že do sporu mezi dvěma státy se zapojí i další členské státy WTO, které stojí v pozici tzv. třetích stran. Do sporu se zapojují ve fázi konzultací. Nejpočetněji zastoupenou třetí stranu, 36 členských států, nalezneme v jednom s posledních sporů mezi Hondurasem a Austrálií s názvem *Australia — Tobacco Plain Packaging* , která bude podrobněji vysvětlena v podkapitole 4.2.2 *Spory o ochranné známce*.

Jak už několikrát zaznělo celkový počet mezistátních sporů vycházejících z Dohody TRIPS se od vstoupení TRIPS v platnost vyšplhal na 34. Graf 4.1 demonstruje rozdělení sporů do 6 kategorií, podle hlavních oblastí, kterých se spor týká. Je třeba dodat, že kategorizace kauz do jednotlivých skupin proběhla na základě úsudku autora této práce. V některých sporech se vyzyvatelé domnívali, že pochybení vzhledem k ustanovení TRIPS nastalo ve více rozdílných bodech. Například byla za problematickou shledána jak ochrana patentů, tak ochrana nezveřejněných informací. Ochraně patentů byl v žádosti o konzultaci věnován větší prostor, než ochraně nezveřejněných informací, a z tohoto důvodu tato kauza byla při tvorbě statistiky zařazena do kategorie „*spory z patentu“*. Nejednoznačně kategorizovatelné spory se objevovaly velmi zřídka, a při jejich zařazení jsme postupovali výše uvedeným způsobem.

Obr. 4.1 - Kategorie sporů z Dohody TRIPS

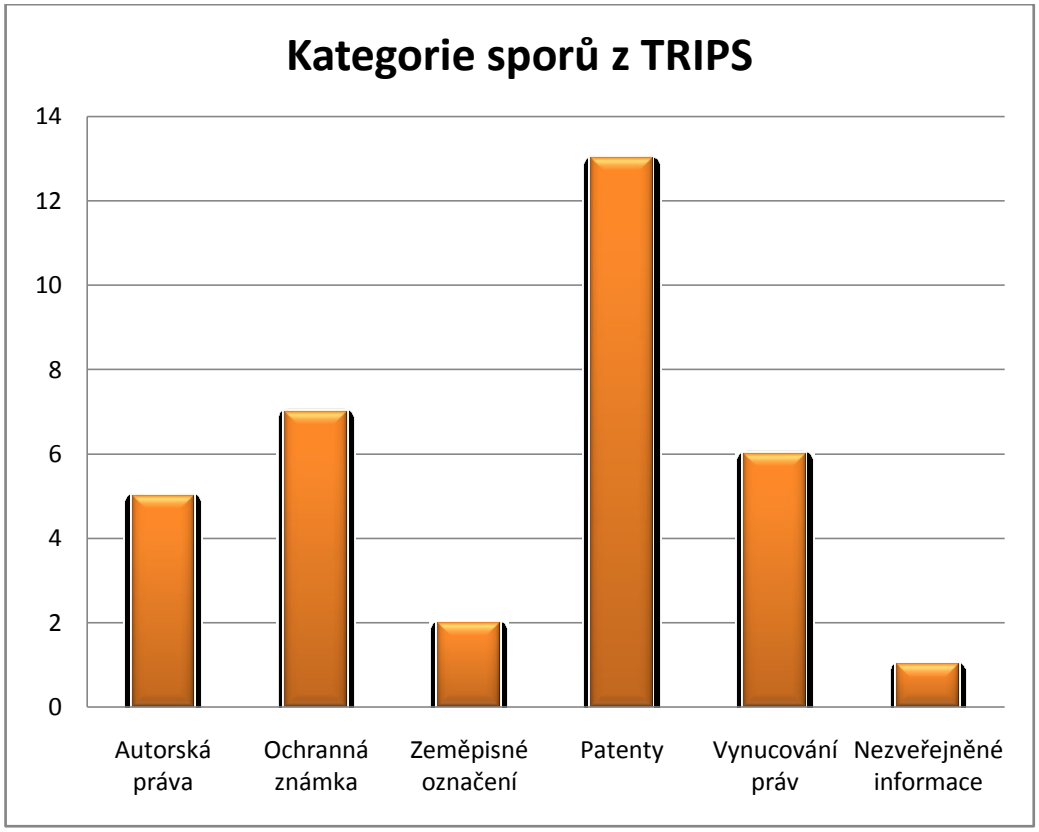

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat získaných ze stránek WTO.

Jak je vidět v Obr. 4.1mezi nejfrekventovanější spory patří jednoznačně ty týkající se patentové ochrany, převážně patentové ochrany farmaceutik. Z celkového počtu 34 případů se 13 věnovalo právě patentovým sporům. Druhou silnou skupinou jsou spory mezi členskými státy týkající se ochranných známek. Ochrana ochranných známek se konzultovala na půdě WTO hned 7 krát. Dále následují spory o ochranu autorských práv a práv příbuzných, ty se objevily v 5 případech. Problémy s vynucování práv, tak jak je ukládá TRIPS se staly ohniskem sporu mezi členskými státy 6 krát. Ochrana zeměpisné označení způsobilo rozepři mezi členskými státy jen ve 2 případech. Pouze v jednom případě byl před panel předložen spor týkající se čistě ochrany nezveřejněných informací.

Některých kategorií práv duševního vlastnictví, které TRIPS upravuje, se spory mezi členskými státy vůbec nedotkly. Jedná se o průmyslové vzory a topografie integrovaných obvodů. Jedním z důvodů u topografií je, že jejich využívání již není tak časté a proto se v mezinárodním obchodě vyskytují sporadicky a čemuž přisuzujeme absence žádostí o konzultace mezi státy. Jiná situace je v případě průmyslových vzorů, kde TRIPS ve svých ustanoveních jasně a zřetelně definoval

podmínky ochrany a dobu ochrany. Závazky, které členským státům plynou, jsou zřejmé a nevzbuzují pochyby, což můžeme považovat za důvod neexistence sporů mezi členskými státy v této kategorii.

V rámci následujících 6 podkapitolách, rozdělených do kategorií vycházejících z výše uvedené statistiky, bude představeno několik zajímavých mezistátních sporů.

4.2.1 Spory z patentů

Význam ochrany patentů v oblasti práva duševního vlastnictví je nevyvratitelný a skutečnost, že spory z oblasti patentů tvoří nejpočetnější kategorii všech mezistátních sporů z TRIPS to jen dokládá. Z celkového počtu 34 sporů se 13 týkalo nedodržování ustanovení TRIPS ve spojitosti s patenty. V mezi roky 1995-1999 bylo konzultováno nejvíce mezistátních sporů, osm. Témata sporů, které WTO eviduje od vstoupení TRIPS v platnost, se nejčastěji týkala chybně dodržované doby ochrany[91], částečné nebo mnohdy úplné absenci patentové ochrany farmaceutik a zemědělských chemických produktů nebo používání výjimek z patentové ochrany. Za spor s globálním precedentním dopadem, vysvětlující čl. 30 TRIPS, jenž je věnován výjimkám z patentové ochrany, lze považovat kauzu s názvem *Canada – Pharmaceutical Patents*. Žádost o konzultaci podaná ES v roce 1997 vůči Kanadě se týkala nesrovnalostí obsažených v kanadském patentovém zákoně (Patent Act). ES tvrdila, že kanadské právní předpisy nejsou v souladu s povinnostmi vyplývajícími z Dohody TRIPS, protože neposkytují plnohodnotnou ochranu patentovaným farmaceutickým vynálezům po celou dobu ochrany, tak jak stanovují čl. 27.1, 28.1 a 33 Dohody TRIPS.[92] Především šlo o dva sporné body kanadského patentového zákona, k nimž Panel musel vydat své stanovisko.

Za prvé, dle tohoto zákona bylo možné využít patentovaný vynález k testování, aniž k tomu bylo nutné získat souhlas majitele patentu, za účelem obdržení souhlasu k obchodování s generickými léky před koncem patentu, aby bylo možné bezprostředně po ukončení doby ochrany patentu vstoupit na trh (tzv. Bolar provision). Panel ve své zprávě rozhodl, že Bolar provision není v rozporu s čl. 27.1 ani 28.1 neboť se na něj vztahují výjimky z obsažné v čl. 30. Panel ke svému

[91] Viz. příklad v kapitole 4. 2. USA vs. Portugalsko.
[92] Canada - Patent Protection of Pharmaceutical Products. WT/DS114. Request for Consultations by the European Communities, ze dne 19. 12. 1997. [online]. [cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=3982&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

rozhodnutí dospěl na základě provedení tzv. třístupňového testu. První podmínkou třístupňového testu je, že výjimky musí být udělovány „*omezeně*“. Panel uvedl, že výjimky mohou být udělovány jen ve velmi omezeném rozsahu a s individuálním přístupem ke každému případu. Druhou podmínkou je, že výjimky nebudou v rozporu s „*běžným užíváním*“ patentu. Běžné užívání definoval Panel jako právo majitele patentu na vyloučení všech forem soutěže, které mohou ubrat na exkluzivitě patentu při uvedení na trh. Třetí podmínka říká, že výjimky nebudou udělovány na úkor „*oprávněných zájmů*“ majitelů patentů.[93] Sousloví „*oprávněný zájem*“ panel vyložil, jako nárok majitelů patentů na ochranu jejich zájmů, které jsou podporovány příslušnou veřejnou politikou a společenskými normami.[94] Jak už zaznělo výše, Panel rozhodl, že Bolar provision není v rozporu s Dohodou TRIPS, neboť ustanovení splňuje všechny podmínky třístupňového testu.

K jinému názoru dospěl Panel v druhém sporném bodě kanadského patentového zákona, na něž ES ve své žádosti upozornila. Zákon umožňoval užití vynálezu bez souhlasu majitele patentu k výrobě a skladování patentových výrobků po dobu 6 měsíců před koncem patentu za účelem bezprostředního prodeje po skončení patentu tzv. stockpilling exception. Panel tento postup označil v rozporu s čl. 28.1 TRIPS, bez možnosti uplatnění čl. 30 TRIPS, protože podmínky, které z něj plynou, nejsou splněny, tak jako v případě Bolar provision. V tomto bodě bylo Kanadě doporučeno uvést svůj patentový zákon do konformity s Dohodou TRIPS.

Spory v oblasti farmaceutik byly ve WTO projednávány i v posledních letech. Jako příklad můžeme uvést zabavování generických léků při přepravě z důvodu porušení patentu. Indie a následně Brazílie zažádaly v roce 2010 o konzultaci EU a Nizozemí, právě z důvodu opakovaného zabavování generických verzí patentovaných léků při tranzitu Evropou. Poslední zabavení zásilky léků na vysoký tlak Losartan, směřující z Indie do Brazílie, celními úřady v rotterdamském přístavu, donutilo Indii k rozhodnutí zapojit do celého sporu WTO. Indie ve své žádosti o konzultaci uvádí, že v průběhu let 2008 až 2009 v případě 16 zásilek generických léků došlo k zabavení zboží, v některých případech ke zničení zboží nebo navrácení

[93] Canada - Patent Protection of Pharmaceutical Products. WT/DS114/R. Report of the Panel, ze dne 17. 3. 2000. [online]. [cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=29169&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[94] KRÁLÍKOVÁ, Zuzana. *Ochrana duševního vlastnictví v rámci WTO.* Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního a evropského práva.

zpět do Indie. Jen v několika výjimečných případech bylo zásilkám dovoleno pokračovat. [95]

Indie se domnívá, že kroky které EU a Nizozemí činí údajně z důvodu porušování práv duševního vlastnictví, jsou v rozporu s některými ustanoveními Dohody GATT 1994, Dohody TRIPS , a sice článek 28 ve spojení s čl. 2, články 41 a 42 a článek 31 ve spojení s ustanoveními rozhodnutí o dohodě TRIPS a veřejném zdraví ze srpna 2003. [96]

EU se vyjádřila, že cílem jejich kontrol není znemožnit léčbu lidem v rozvojových zemích, ale zamezit pronikání padělků na světový trh. Jak WTO uvádí, celý spor je doposud v konzultaci a doposud nedošlo k žádosti o svolání panelu.[97] Což by mohlo znamenat snahy obou stran prostřednictvím diskuze celý spor vyřešit.

4.2.2 Spory z ochranných známek

Spory z ochranných známek tvoří druhou největší oblast sporů, které WTO v souvislosti s porušením Dohody TRIPS projednává.

Posledním velmi aktuálním sporem, který je zajímavý nejen kvůli velkému zapojení třetích stran, jak jsme se zmiňovali v kapitole 4.2. *Všeobecný náhled na spory z Dohody TRIPS*, je mezi Hondurasem a Austrálií s názvem *Australia — Tobacco Plain Packagin.* Honduras 4. dubna 2012 požádal o konzultaci, protože se domníval, že došlo k porušení čl. 2.1, 3.1, 15.4, 16.1, 20, 22.2(b) a 24.3 TRIPS. Kromě porušení Dohody TRIPS se Honduras domnívá, že se Austrálie při vytváření opatření pro regulaci a omezení trhu s tabákem dopustila porušení i dvou dalších mezinárodních dohod a to GATT a Smlouvu o technických překážkách obchodu (TBT). Honduras nebyl prvním ani posledním státem, který v této věci vyzval Austrálii na konzultaci. Ještě před Hondurasem WTO přijala žádost o konzultaci od Ukrajiny. Stejně postupovaly Dominikánská republika, Kuba a Indonésie. Důvody, které vedly zmiňované státy k tomu, aby vyžadovaly konzultaci po Austrálii, vyvolal australský zákon *Tobacoo Plain Packaging Act 2011,* který vstoupil v platnost v roce 2012. Nejpřísnější protikuřácký zákon zavádí jednotný vzhled krabiček. Všechny cigarety

---

[95] EUROSKOP. *Indie a Brazílie žalují EU u WTO*. [online]. [cit. 24. 3.2014]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/8956/16340/clanek/indie-a-brazilie-zaluji-unii-u-wto/

[96] European Union and a Member State — Seizure of Generic Drugs in Transit. WT/DS408. Request for Consultations by India, ze dne 11. 5. 2010. [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=100641&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[97] Ve stejné fázi je i spor vyvolaný Brazílií.

prodávané na australském trhu musí mít stejnou velikost a tvar. Kromě toho ¾ přední strany obalu musí pokrývat velké grafické vyobrazené zdravotní varování, doplněné textem upozorňujícím na to, jaké dopady muže mít kouření na lidské zdraví. Na krabičkách chybí loga tabákových firem, značka a název produktu je vytištěn malým jednotným písmem na olivově zeleném podkladu.[98]

Honduras stejně jako ostatní navrhovatelé považoval zákaz Austrálie používat ochranné známky a další designové prvků na obalech cigaret a nucené používání stejných krabiček, za silné porušení závazků z Dohody TRIPS. Tuto argumentaci podložil obsahem čl. 20 Dohody, ze kterého vyplývá, že obchodní činnost nesmí být neodůvodněně zatěžována zvláštními požadavky, jako je užívání takovým způsobem, které by mohlo způsobit újmu schopnosti rozlišit zboží nebo službu jednoho podniku od zboží nebo služby podniku jiného. Takto striktně vymezená podoba cigaretových obalů, bez možnosti užití loga firmy, jehož hlavní účelem je odlišit zboží od zboží jiného podniku, podkopává účel ochrany ochranné známky, tak jak ho definuje TRIPS. [99]

Mezi další ustanovení TRIPS, které Austrálie měla, dle Hondurasu porušit patří čl. 15.4, jenž ustanovuje, že povaha zboží, pro kterou se má ochranná známka používat, nebude v žádném případě představovat překážku pro zápis ochranné známky. Australský zákon nezakázal provádění registraci ochranných známek pro tabákové výrobky, ale zákaz jejich uvádění na cigaretových obalech jde proti smyslu čl. 15.4.

Článků TRIPS, které měla Austrálie zavedením svého přísného protikuřáckého zákona porušit je ještě několik, jako poslední, který dokreslí demonstrativní výčet pádných argumentů Hondurasu je čl. 16.1. Ten ukládá majitelům práv výlučné právo zabránit třetím stranám, pokud nemají jejich souhlas, užívání shodných nebo podobných označení pro zboží při obchodní činnosti. Honduras se domnívá, že toto ustanovení je porušeno, neboť opatření, která Austrálie zavedla, zabraňují majitelům ochranných známek užívání svých práv z ochranné známky ve smyslu tohoto článku. Austrálie na svou obranu argumentuje čl. 8.1 Dohody TRIPS, který členským státům umožňuje při přípravě nebo změně

---

[98] WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Reducing the appeal of smoking- first experiences with Australia's plain tabacco packaging* law [online]. [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z:.http://www.who.int/features/2013/australia_tobacco_packaging/en/

[99] FREEMAN, B., S.CHAPMAN and M. RIMMER. *The case for the plain packaging of tabacco products* [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z:. http://escholarship.org/uc/item/4rz0m70k#page-15

národních právních předpisů přijímat opatření, která jsou nezbytná pro veřejné zdraví a výživy a podporovat veřejný zájem v oblastech životního významu svého sociálně ekonomického a technického vývoje.[100]

Domníváme se však, že hlavní myšlenkou tohoto článku nebyla ochrana před kouřením nebo jinými civilizačními zlozvyky, ale byl spíše vytvořen s myšlenkou na ochranu obyvatel rozvojových zemí. Takovéto obhajování australské politiky odsoudil i Honduras ve své žádosti o konzultaci.

Celý spor dosud není uzavřen a to ani v případě Hondurasu, který čeká na sestavení panelu, tak v ostatních případech, které jsou prozatím ve fázi konzultace, jak uvádí WTO. Nicméně bude velmi zajímavé sledovat, další vývoj tohoto sporu.

4.2.3 Spory z autorských práv

Mezistátní spory, které se rozhořely kvůli autorským právům a právům příbuzným, se obvykle týkaly nedostatků při udělování těchto práv, chybně ustanovené době ochrany či nesprávně používaných výjimek z výlučných práv majitelů práv v národních předpisech.

Úplně první spor, který WTO zaznamenala v souvislosti s nedodržováním Dohody TRIPS se týkal právě oblasti autorských práv a práv příbuzných. Jednalo se o kauzu *Japan- Measures Concerning Sound Recordings*, kde USA 9. 2. 1996 požádalo o konzultaci ve věci nedodržování ustanovení Dohody TRIPS ve věci ochrany duševního vlastnictví u zvukových záznamů a také u ochrany výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací.[101][102] Hlavní problém spočíval v tom, že japonský autorský zákon přiznával ochranu výkonným umělcům a výrobcům zvukových záznamům, až po roce 1971, což bylo v rozporu s čl. 14.5, který ustanovuje ochranu děl po dobu 50 let od konce kalendářního roku, v němž byl pořízen záznam nebo vznikl výkon umělce. 50tiletá ochrana se vztahuje i zpětně na díla, která už vznikla a počítá se od 1. 1. 1995 kdy TRIPS vstoupil v platnost. Japonsko tedy při výpočtu doby pochybilo, protože 50tiletá ochrana se

[100] Australia — Certain Measures Concerning Trademarks, Geographical Indications and Other Plain Packaging Requirements Applicable to Tobacco Products and Packaging. WT/DS435. Request for Consultations by Honduras, ze dne 4. 4. 2012. [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=51440,88097&CurrentCatalogueIdIndex=1&FullTextSearch=

[101] Japan — Measures Concerning Sound Recordings. WT/DS28. Request for Consultations by the United States, ze dne 9. 2. 1996. [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=18448&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[102] Ve stejném roce a ve stejné věci jako USA požádala o konzultaci vůči Japonsku i ES.

měla vztahovat už na díla před rokem 1971 a to konkrétně od 1. 1. 1946.[103][104] USA a Japonsko spor zastavili hned po 1. fázi řízení, tedy po konzultaci a DSB informovali o tom, že dosáhli vzájemného uspokojivého řešení pro obě strany. Japonsko svůj autorský zákon uvedlo do souladu s ustanovením dohody TRIPS.

4.2.4 Spory při vynucování práv

První mezistátní spor z důsledku špatného vynucování práv duševního vlastnictví se po přijetí TRIPS objevil už v roce 1997. Hlavními iniciátorem sporu byly Spojené státy americké, které se domáhaly konzultace se Švédském. USA se domnívalo, že Švédsko neplní své povinnosti plynoucí z čl. 50, 63 a 65 Dohody TRIPS, když v rámci občanskoprávního řízení, týkajícího se práv duševního vlastnictví, neprovádí prozatímní opatření. Stejný problém řešilo USA i s Dánskem. V obou případech se spor vyřešil už při konzultaci. Švédsko i Dánsko, přijalo kritiku USA a uvedlo svou legislativu do souladu s Dohodou TRIPS.

V následujícím roce USA opět žádalo o konzultaci a hned dvakrát a ve stejné věci. V prvním případě zažádalo o konzultaci Řecko a ve druhém ES. USA napadlo Řecko z důvodu, že jejich televizní stanice pravidelně vysílaly autorsky chráněné filmy a televizní pořady aniž by k tomu měly souhlas vlastníků autorských práv. Takto byla porušována opakovaně převážně autorská práva amerických majitelů. Ti přes veškeré snahy prosadit své nároky neuspěli, a proto se do celé situace vložily Spojené státy americké. USA se domnívá, že Řecko neposkytuje a neaplikuje účinné prostředky, které by zabraňovaly porušování autorských práv při neoprávněném televizním vysílání, a tím porušuje čl. 41 a 61 Dohody TRIPS.[105] Výsledkem konzultace bylo smírné řešení. Řecko upravilo svůj autorský zákon do podoby, která zajišťuje majitelům práv dostatečnou ochranu.

V nejnovějším a zároveň posledním sporu, který byl projednáván v souvislosti s vynucováním práv duševního vlastnictví, opět na straně vyzyvatele figurují Spojené státy americké. Ty v roce 2007 zažádaly o konzultaci Čínu, protože se domnívají, že čínské právo se rozchází s několika ustanoveními Dohody TRIPS. USA

---

[103] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.
[104] 1. 1. 1995 mínus padesátiletá doba ochrany se rovná 1.1 1946.
[105] Greece — Enforcement of Intellectual Property Rights for Motion Pictures and Television Programs. WT/DS125. Request for Consultations by the United States, ze dne 4. 5. 1998. [online]. [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=19313&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

v kauze vyjmenovalo čtyři body, v nichž Čína pochybila.[106] Za prvé jde o nedostatky v trestním řízení a v trestech, které jsou udělovány za padělání a pirátství v komerčním rozsahu. Čína si stanovila vlastní limity, na jejichž základě určuje, zda se jedná o komerční rozsah. Což je dle USA v rozporu s čl. 41.1 a 61 TRIPS.

V druhém bodě si USA stěžuje na rozpor z povinnosti plynoucí z čl. 46 a 59 TRIPS. Z Dohody plyne všem členským státům pravomoc zboží, které porušuje práva duševního vlastnictví odstranit z obchodní sítě a zničit jej, a nelze v případě porušení ochranné známky, tuto známku odstranit a opět zboží uvést do komerčního prodeje. USA se domnívá, Čína porušuje tyto ustanovení, když zboží, které čínské celní orgány zabaví a po odstranění prvků, porušujících práva duševního vlastnictví jej opět uvolní pro obchodní účely.

Třetí pochybení vyplývá z čl. 4 čínského autorského zákona, který popírá ochranu a vynucování práv duševního vlastnictví těm autorských dílům, jimž nebylo uděleno povolení pro publikaci a distribuci v Číně. USA ve své žádost o konzultaci tvrdí, že tímto opatřením ze strany Číny dochází k neplnění její povinnosti z čl. 9.1 TRIPS. V této souvislosti Čína nepřiznává minimální standardy ochrany autorům, které plynou už z Bernské úmluvy a jejichž povinnost dodržovat je uvedena v čl. 9.1 TRIPS.

Jako poslední bod v žádosti o konzultaci USA zpochybnilo chování Číny vzhledem k povinnostem, které jim opět vyplývají z čl. 41.1 a 61 stejně jako v prvním bodě. Dle čínského práva nemusí být vždy každé úmyslné porušování autorských práv v komerčním měřítku předmětem trestního řízení. Předmětem trestního řízení se stane porušení autorských práv z důvodu neoprávněného rozmnožování nikoli z důvodu neoprávněné distribuce. Což nekoresponduje s obsahem čl. 41. 1, z něhož plyne, že jakékoliv porušování práv duševního vlastnictví musí být právním řádem členského státu postižitelné.

Z důvodu neuspokojivého výsledku konzultace mezi státy USA v prosinci roku 2007 požádala o svolání panelu. Ten z důvodu složitosti a rozsahu celého sporu svou závěrečnou zprávu nevydal po šestiměsíčním zkoumání, jak bývá obvyklé, ale až po déle jak roce.

---

[106] China — Measures Affecting the Protection and Enforcement of Intellectual Property Rights. WT/DS362. Request for Consultations by the United States, ze dne 10. 4. 2007. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=6585&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

Panel po prozkoumání všech bodu žádosti došel k závěru, že čínský autorský zákon a zákon o celních opatřeních je třeba uvést do souladu s Dohodou TRIPS, neboť argumenty USA jsou relevantní a povinnosti, které se Čína zavázala dodržovat, dostatečně nevyplývají z inkriminované legislativy. [107]

4.2.5 Spory ze zeměpisného označení

Pochybení ve správné implementaci ochrany práva zeměpisného označení, tak jak je určuje TRIPS se na půdě WTO projednávala pouze dvakrát. V obou případech byl napaden systém zeměpisných označení ES, v prvním případě zažádaly o konzultaci Spojené státy americké, stalo se tak 1. 6. 1999. V druhém případě Austrálie, která původně v celém sporu figurovala jako jedna z třetích stran USA. Austrálie o konzultaci zažádala 17. 3. 2003. Konzultace v obou sporech proběhly zvlášť, ale pro jednání před panelem byly sloučeny.

Oba státy se domnívaly, že Nařízení 92/2081/EHS věnované unijní úpravě zeměpisného označení je v rozporu dle USA s čl. 3,16, 24,63,65,[108] dle Austrálie s čl. 1,2,3,4,10,16,20,22,24,41,42,63,65[109] a několika dalšími ustanoveními jiných mezinárodních dohod. Přestože se jak USA, tak Austrálie shodly na poruše velkého počtu článků TRIPS, za nejvýznamnější považovaly porušení čl. 2 (národní zacházení), čl. 3 (zacházení podle nejvyšších výhod), čl. 16. (práva z ochranné známky), 22 a 24 (práva starších známek), 63 (transparentnost) a 65 (přechodná ustanovení). Státy se domnívají, že z Nařízení 92/2081/ES vyplývá neposkytování národního zacházení, pokud jde o zeměpisné označení, subjektům z členských zemí WTO. Systém, který ES používá, není příliš přístupný pro označení a výrobky mimo unijních zemí.[110] Čl. 12 Nařízení 92/2081/EHS, jehož obsah je právě trnem v oku stěžovatelských států, registraci zeměpisného označení jinak nezakazuje, ale tvá na

---

[107] China — Measures Affecting the Protection and Enforcement of Intellectual Property Rights. WT/DS362/R. Report of the Panel, ze dne 26. 1. 2009. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=69480&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[108] European Communities — Protection of Trademarks and Geographical Indications for Agricultural Products and Foodstuffs. WT/DS174. Request for Consultations by the United States, ze dne 10.4 2007. [online]. [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=54727,17406&CurrentCatalogueIdIndex=1&FullTextSearch=

[109] European Communities — Protection of Trademarks and Geographical Indications for Agricultural Products and Foodstuffs. WT/DS290. Request for Consultations by Australia, ze dne 17. 3. 2003. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=23823&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[110] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

dodržování podmínky, že mimo unijní země poskytne unijnímu zboží ochranu, která bude srovnatelná s komunitární ochranou. Dále Nařízení nezajišťuje dostatečnou ochranu již existujícím ochranným známkám, které jsou podobné nebo totožné se zeměpisným označením. V konzultaci se státům nepodařilo najít konstruktivní řešení, a proto se celý spor posunul do druhé fáze a byl projednán panelem.

Panel konstatoval, že podmínky rovnocennosti a vzájemnosti ve vztahu k zeměpisnému označení, které ustanovilo ES ve svém Nařízení, jsou v rozporu s čl. 3.1, neboť zavedené podmínky, jsou v rozporu s principem národního zacházení. V případě tvrzení USA a Austrálie, že ES nezabezpečuje dostatečnou ochranu již existujícím ochranným známkám, se panel přiklonil na jejich stranu. ES oznámilo DSB, že respektuje rozhodnutí panelu a Nařízení pozmění a uvede do souladu s Dohodou TRIPS a dalšími mezinárodními smlouvami. [111] Nové Nařízení 510/2006/ES vstoupilo v platnost 31. 3. 2006.

4.2.6 Spor o ochranu nezveřejněných informací

V ustanoveních Dohody TRIPS nalezneme pouze jeden článek, který se úpravě ochrany nezveřejněných informací věnuje. V roce 2008 EU požádala o konzultaci Čínu ve věci jejich opatření týkajících se finančních informačních služeb a poskytovatelům zahraničních finančních informací. EU se domnívá, že v této věci Čína neplní své závazky, které ji plynou z několika článku GATS a také z čl. 39. 2 TRIPS.

Čína vyžaduje, aby poskytovatelé zahraničních finančních informací operovali přes vládou určené zástupce. Ti ale patří pod *Xinhua News Agency,* neboli Čínskou tiskovou agenturu, která působí jako regulační orgán zahraničních zpravodajských agentur a poskytovatelům zahraničních finančních informací. EU ve své žádosti o konzultaci shledává rozpor s čl. 39.2. TRIPS, neboť z něj vyplývá, že právnické a fyzické osoby mají možnost zabránit, aby informace, které mají ve své moci a jsou považovány za tajné, nebo mají významnou komerční hodnotu, byly sděleny třetím osobám bez jejich souhlasu. K čemuž by docházelo, informace by byly sdělovány třetím osobám bez souhlasu původních majitelů, neboť poskytovatelé zahraničních

[111] European Communities — Protection of Trademarks and Geographical Indications for Agricultural Products and Foodstuffs. WT/DS290/R. Report of the Panel, ze dne 15. 3. 2005. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=51102,50621,87603,68882&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

informačních služeb by získané informace, pokud by chtěli působit na území Číny, museli, sdělit čínskému zástupci. EU se domnívá, že Čínou stanovený systém nezaručuje, že tyto informace nebudou zneužity v rozporu s čestnou obchodní praxí.[112] Celá problematika tohoto sporu je velmi složitá, přesto Čína a EU spolu našli společnou řeč prostřednictvím Memoranda o porozumění a nebylo třeba svolávat panel.

[112] China — Measures Affecting Financial Information Services and Foreign Financial Information Suppliers. WT/DS372. Request for Consultations by the European Communities, ze dne 3. 3. 2008. [online]. [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=62657&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

5 Závěr

V současné době je ochrana duševního vlastnictví zajišťována Dohodou TRIPS, k jejímuž dodržování se zavázaly členské státy WTO. Vznik Dohody byl významným okamžikem v oblasti duševního vlastnictví, protože s sebou přinesl řadu novinek, které předcházející mezinárodní úmluvy a dohody zaměřené na průmyslové a autorské práva neobsahovaly. Smlouvy jako Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví či Bernská úmluva na ochranu děl literárních a uměleckých a mnohé další, se svým obsahem orientovaly vždy jen na určitou oblast duševního vlastnictví a jejich velkým nedostatkem byla chybějící úprava ošetřující vynucování těchto práv. Kladnou stránkou TRIPS je její obsahová komplexnost, neboť ve svých úpravách nese jak ochranu autorských práv a práv příbuzných, tak úpravu téměř všech kategorií práv průmyslových. Přínosem jsou i nové instrumenty, které se v Dohodě TRIPS. Jako příklad můžeme uvést režim nejvyšších výhod, který se na rozdíl od národního režimu v mnohostranných mezinárodních smlouvách z oblasti duševního vlastnictví nikdy předtím neobjevil. Za největší přínos Dohody TRIPS je ale považováno zavedení ustanovení věnující se vynucování práv.

Dohoda TRIPS v sobě nese odkaz na postup, kterým se mají členské státy Dohody TRIPS, respektive WTO, řídit při vymáhání správného dodržování ustanovení Dohody TRIPS v rámci své národní legislativy. TRIPS odkazuje na postup řešení sporů prostřednictvím orgánů WTO. Čtvrtá kapitola diplomové práce podrobně mapuje spory, které mezi členskými státy vznikly. Zabývali jsme se důvody vzniku sporů, dále pak konkrétními kategoriemi duševního vlastnictví v niž spory nejčastěji vznikaly a zmapovali jsme způsoby jakým byly mezistátní spory vyřešeny.

Systém řešení sporů vytvořený WTO, je velmi efektivní a členské státy jej často využívají a to nejen v řešení otázek spojených s Dohodou TRIPS. Je třeba zmínit, že členské státy, mezi nimiž se spor rozhořel, se téměř v polovině případů snažily najít oboustranně přijatelné řešení už v první fázi řešení sporů, v takzvané konzultaci. V těžko řešitelných sporech přicházel na řadu panel, jako odborný orgán WTO, který po prozkoumání sporu, vydal závěrečnou zprávu obsahující řešení sporu. V několika případech závěrečná zpráva byla velmi cenná, neboť obsahovala výklad článků Dohody TRIPS.

Snahou diplomové práce bylo potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že vznikem Dohody TRIPS bylo na mezinárodní úrovni vytvořeno dostatečně efektivní prostředí a pro ochranu duševního vlastnictví. Domníváme se, že v době svého vzniku byla Dohoda TRIPS skutečně převratná mezinárodní dohoda, která byla potřebná pro podporu a rozvoje mezinárodního obchodu a zajišťovala dostatečnou ochranu duševního vlastnictví. Je třeba zmínit, že v některých ohledech nebyla zcela dokonalá už v době svého vzniku, ale i přes tyto vady ji rozhodně nelze upřít její význam. Od vstoupení TRIPS v platnost uplynulo téměř 20 let. Za tuto domu se svět vlivem rozvoje vědy a techniky posunul o značný krok vpřed, ale Dohoda žádnou úpravou neprošla. Z tohoto důvodu ji lze v některých ohledech považovat za mírně zastaralou. Domníváme se, že několik let budou její ustanovení uplatnitelná, ale s dalším technickým pokrokem, který může ohrozit ochranu práv duševního vlastnictví, bude třeba zvážit úpravy či rozšíření této Dohody. Domníváme se, že například vzrůstající zájem o 3D tiskárny se v budoucnu projeví v přístupu k ochraně práv duševního vlastnictví.

Cílem této diplomové práce bylo představit Dohodu TRIPS jako významnou mnohostrannou mezinárodní smlouvu v oblasti práv duševního vlastnictví a prokázat, že její významné postavení mezi dalšími mezinárodními úmluvami je opodstatnitelné a zhodnotit řešení mezistátních sporů, které z důvodu nesprávného výkladu této Dohody vznikly.

Seznam použité literatury

Monografie

[1] CORREA, M. Carlos, *Intellectual Property Rights, the WTO and Developing Countries: The Agreement and Policy Options.* Zed Books, 2000. 268s. ISBN 1856497372.

[2] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO. Praha: Linde, 2004. 225 s. ISBN 80-720-1467-6.

[3] GERVAIS, Daniel. *The TRIPS Agreement :Drafting History and Analysis.* 2nd edition. London: Sweet &Maxwell, 2003. 373 s. ISBN 0421 789 107.

[4] JAKL, Ladislav. *Evropský systém ochrany průmyslového vlastnictví a jeho vliv na vývoj v České republice*. 2. dopl. přepr. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2003. 228 s. ISBN 80-7282-033-8.

[5] JAKL, Ladislav. *Právní ochrana duševního vlastnictví*. 1.vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2011. 261 s. ISBN 978-80-86855-78-3.

[6] KŘÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: evropské a mezinárodní podněty českému právu duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2010. 92 s. ISBN 978-808-7146-415.

[7] KUBÍČEK, Jaromír a Pavel SVAČINA. *Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití, hodnocení a oceňování: příručka pro podnikovou praxi*. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2006. ISBN 80-867-9419-9.

[8] MALBON, J., CH. LAWSON and M. Davison. *The WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: A Commentary.* Edward Elgar Publishing, 2014. 936 s. ISBN 1781006040.

[9] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 397 s. ISBN 978-807-3575-625.

[10] SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví.* 2.vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2006. 212 s. ISBN 80-86920-08-9.

[11] ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví: výsledky mezinárodních jednání ve Světové obchodní organizaci a jejich význam pro českou podnikovou sféru.* Praha:Ministerstvo průmyslu a obchodu, 1999. 80 s. ISBN 80-02-01324-7.

[12] TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Přehled práva duševního vlastnictví*. 2. vyd. Brno: Doplněk, 2006. 114 s. ISBN 80-7239-198-4.

[13] TÝČ, Vladimír. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*. 1.vyd. Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-720-1102-2.

Články z odborných časopisů

[14] BEHÁŇOVÁ, Margita. Duševné vlastnictvo v globalizovanom svete. [online]. [cit. 2. 2. 2014]. ISSN1336-5851. Dostupné z: www.logistickymonitor.sk/en/images/prispevky/dusevne-vlastnictvo.pdf

[15] JEŽEK, Jiří. Mezinárodní dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví*. Právní rozhledy.*[online]. 1996, roč. 4, č. 8. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?type=html&documentId=nrptcojzgzpxa4s7hbpxg5dsl4ztknq&groupIndex=8&rowIndex=0&conversationId=576011

[16] HÁK, Jan. Mezinárodní ochrana průmyslových práv. *Aplikované právo* [online]. 2005, roč. 3, č. 2 [cit. 8. 2. 2014]. Dostupné z:http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/33.pdf

[17] LEITNER, Kara a Simon LESTER. WTO Dispute Settlement 1995-2013 a Statistical Analysis. *Journal of International Economic Law.* [online]. 2013, roč. 16, č. 1. ISSN 1464-3758. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=505a3968-14c9-4c1a-a9c5-8655fcc81896%40sessionmgr4005&hid=4112!2013.

Elektronické dokumenty

[18] BELŠÁN, Eduard. *Autorské právo z pohledu kontinentálního a angloamerického.* [online]. [cit. 7. 2. 2014]. Dostupné z:http://www.epravo.cz/top/clanky/autorske-pravo-z-pohledu-kontinentalniho-a-angloamerickeho-91680.html

[19] ČERMÁK, K. jr., E. KOPLÍKOVÁ a L. LORENC. *Metodika a postupy prosazování práv z duševního vlastnictví u jednotlivých orgánů veřejné správy České republiky, jejichž působnosti je prosazování práv k duševnímu vlastnictví.* [online]. [cit. 5. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.dusevnivlastnictvi.cz/assets/metodiky/Metodika04.pdf

[20] EUGUI, V. David, *TRIPS Post-Grant Flexibilities: Key Exceptions to Patent Holders‘ Rights* [online]. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z: http://unctad.org/sections/dite_totip/docs/tot_ip_0024_en.pdf

[21] FREEMAN, B., S.CHAPMAN and M. RIMMER. *The case for the plain packaging of tabacco products* [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z:. http://escholarship.org/uc/item/4rz0m70k#page-15

[22] HÖPPERGER, Marcus. *Non- Traditional Marks- Singapore Treaty Enters into Force* .[online]. [cit. 6. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2009/01/article_0002.html

[23] JEŽEK, Jiří et al. *Prosazování práv z duševního vlastnictví.* [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://www.dusevnivlastnictvi.cz/assets/vyukove-materialy/prosazovanipravdusevnivlastnictvi.pdf

[24] MALÝ, Josef. *Nakládání průmyslovým vlastnictvím v ČR a příslušná legislativa v EU.* [online]. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: www.vse.cz/polek/download.php?jnl=aop&pdf=186.pdf

[25] SUCHÝ, Václav. *Proč chránit duševní vlastnictví:Motivace a strategie malých a středních podniků v době „globálního patentového oteplování“.* [online]. [cit. 23. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.upv.cz/dms/aktuality/Postarejte-se-o-sve-dusevni-vlastnisctvi/Suchy_Pro--chr-nit-du-evn--vlastnictv--Such---kv-ten-2010 /Suchy_Pro%C4%8D%20chr%C3%A1nit%20du%C5%A1evn%C3%AD%20%28Such%C3%BD%2C%20kv%C4%9Bten%202010%29.pdf

[26] TÝČ, Vladimír a Radim CHARVÁT. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě.* [online]. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1422/jaro2012/BO604Zk/tyc_charvat_prumysl_a_autor_prava-II-2009.pdf

Internetové zdroje

[27] BUSINESS INFO. *Řešení obchodních sporů v rámci WTO*. [online]. [cit. 18. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/wto-reseni-obchodnich-sporu-7178.html

[28] EUROSKOP. *Indie a Brazílie žalují EU u WTO*. [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/8956/16340/clanek/indie-a-brazilie-zaluji-unii-u-wto/

[29] EVROPSKÁ KOMISE. Tisková zpráva ze dne 30. září 2013. [online]. [cit. 6.2.2014]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-889_cs.htm

[30] HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka ochrana duševního vlastnictví.* [online]. [cit. 1.4.2014]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/PRIRUCKA_INMP_Ochrana_dusevniho_vlastnictvi.pdf

[31] SYMPOSIUM ON THE INTERNATIONAL PROTECTION OF GEOGRAPHICAL INDICATIONS. *Protection of Geographical Indications under the TRIPS Agreement and Related Work of the WTO* [online]. [cit. 1. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/edocs/mdocs/geoind/en/wipo_geo_mvd_01/wipo_geo_mvd_01_2.doc

[32] ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ. *Třídníky-ochranné známky* [online]. [cit. 10.2.2014]. Dostupné z:http://www.upv.cz/cs/publikace/tridniky/tridniky-ochranne-znamky.html

[33] WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Reducing the appeal of smoking- first experiences with Australia's plain tabacco packaging* law [online]. [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.who.int/features/2013/australia_tobacco_packaging/en/

[34] WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION. *WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use* [online]. [cit. 8. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/export/sites/www/about-ip/en/iprm/pdf/ch1.pdf

[35] WORLD TRADE ORGANISATION. *A unique* contribution . [online]. [cit. 18. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/disp1_e.htm#top

[36] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Agreement between the World Intellectual Property Organization and the World Trade Organization* [online]. [cit. 16. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel3_e.htm

[37] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Disputes by agreement.* [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_agreements_index_e.htm

[38] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Intellectual Property (TRIPS): 34 case(s) cite this agreement in the request for consultations.* [online]. [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z:

http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_agreements_index_e.htm?id=A26]

[39] WORLD TRADE ORGANIZATION. *Overview: the TRIPS Agreement* [online]. [cit. 20. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm#generalprovisions

Žádosti o konzultace, závěrečné zprávy panelu WTO

[40] Australia — Certain Measures Concerning Trademarks, Geographical Indications and Other Plain Packaging Requirements Applicable to Tobacco Products and Packaging. WT/DS435. Request for Consultations by Honduras, ze dne 4. 4. 2012. [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=51440,88097&CurrentCatalogueIdIndex=1&FullTextSearch=

[41] Canada - Patent Protection of Pharmaceutical Products. WT/DS114. Request for Consultations by the European Communities, ze dne 19. 12. 1997. [online]. [cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=3982&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[42] Canada - Patent Protection of Pharmaceutical Products. WT/DS114/R. Report of the Panel, ze dne 17. 3. 2000. [online]. [cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=29169&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[43] European Communities — Protection of Trademarks and Geographical Indications for Agricultural Products and Foodstuffs. WT/DS174. Request for Consultations by the United States, ze dne 10.4 2007. [online]. [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=54727,17406&CurrentCatalogueIdIndex=1&FullTextSearch=

[44] European Communities — Protection of Trademarks and Geographical Indications for Agricultural Products and Foodstuffs. WT/DS290. Request for Consultations by Australia, ze dne 17. 3. 2003. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=23823&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[45] European Communities — Protection of Trademarks and Geographical Indications for Agricultural Products and Foodstuffs. WT/DS290/R. Report of the Panel, ze dne 15. 3. 2005. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=51102,50621,87603,68882&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[46] European Union and a Member State — Seizure of Generic Drugs in Transit. WT/DS408. Request for Consultations by India, ze dne 11. 5. 2010. [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=100641&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[47] Greece — Enforcement of Intellectual Property Rights for Motion Pictures and Television Programs. WT/DS125. Request for Consultations by the United States, ze dne 4. 5. 1998. [online]. [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=19313&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[48] China — Measures Affecting Financial Information Services and Foreign Financial Information Suppliers. WT/DS372. Request for Consultations by the European Communities, ze dne 3. 3. 2008. [online]. [cit. 27. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=62657&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[49] China — Measures Affecting the Protection and Enforcement of Intellectual Property Rights. WT/DS362. Request for Consultations by the United States, ze dne 10. 4. 2007. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-

DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=6585&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[50] China — Measures Affecting the Protection and Enforcement of Intellectual Property Rights. WT/DS362/R. Report of the Panel, ze dne 26. 1. 2009. [online]. [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=69480&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[51] Japan — Measures Concerning Sound Recordings. WT/DS28. Request for Consultations by the United States, ze dne 9. 2. 1996. [online]. [cit. 24. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=18448&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

[52] Portugal - Patent Protection under the Industrial Property Act. WT/DS37. Request for Consultations by the United States, ze dne 30. 4. 1996. [online]. [cit. 19. 3. 2014]. Dostupné z: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=46789&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextSearch=

Další zdoje

[53] KRÁLÍKOVÁ, Zuzana. *Ochrana duševního vlastnictví v rámci WTO.* Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního a evropského práva.

[54] SKOUMAL, Michal. *Ochranné známky v mezinárodním obchodním styku*. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního a evropského práva.

[55] SOCHŮRKOVÁ, Iveta. *Ochrana duševního vlastnictví při dovozu zboží do EU z nečlenských států.* Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního a evropského práva.

Seznam zkratek

Agriculture	The Agreement on Agriculture - Dohoda o zemědělství
Anti-dumping	The Anti‑Dumping Agreement - Antidumpingová dohoda
ATC	The Agreement on Textiles and Clothing - Dohoda o textilu a ošacení
Customs	The Agreement on Implementation of Article VII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 Dohoda o provádění článku VII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994
DS	Dispute Settlement
DSB	Dispute Settlement Body
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
GATS	The General Agreement on Trade in Services – Všeobecná dohoda o obchodu a službách
GATT	The General Agreement on Tariffs and Trade – Všeobecná dohoda na clech a obchodu
GPA	The Government Procurement Agreemen – Dohoda o veřejných zakázkách
Import Licensing	The Agreement on Import Licensing Procedures – Dohoda o dovozním licenčním řízení
PDV	Právo duševního vlastnictví
PTC	Patent Cooperation Treaty – Washingtonská smlouva o patentové spolupráci
Rules of Origin	The Agreement on Rules of Origin – Dohoda o pravidlech původu

Safeguards	The Agreement on Safeguards – Dohoda o ochranných opatření
SCM	The Agreement on Subsidies and Countervailing Measures – Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních
SPS	The Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures - Dohoda o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření
TBT	The Agreement on *Technical* Barriers to Trade – Smlouva o technických překážkách obchodu
TRIMs	The Agreement on Trade-Related Investment Measures – Dohoda o obchodních aspektech investičních opatření
TRIPS	The Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights - Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví
USA	Spojené státy americké
WIPO	The World Intellectual Property Organization - Světová organizace duševního vlastnictví
WTO	World Trade Organisation - Světová obchodní organizace

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 4. 2014

Fischerová

Bc. Nikola Fischerová